

ATASKAITA / 2019

**Vilniaus
universiteto
biblioteka**

**Vilniaus
universiteto
biblioteka**

ATASKAITA 2019

Turinys

Vadovo žodis	4
Faktai ir skaičiai	7
Informacijos paslaugos mokslui ir studijoms	8
Bibliotekos vartotojai ir lankytojai	8
Registruoti vartotojai VU bibliotekoje.....	8
Apsilankymai VU bibliotekoje.....	8
Informacijos ištekliai	9
Tradicinių ir elektroninių informacijos išteklių panauda.....	9
El. knygų kolekcijos plėtra.....	10
Mokslinė komunikacija	11
Atviroji prieiga.....	11
Mokslometrija.....	12
Mokslinių tyrimų duomenų valdymas.....	13
eLABa viso teksto dokumentų talpykla.....	14
Studijų ir tyrimų palaikymas	15
Pirmakursių integracijos savaitė.....	15
Mokymai.....	15
Studijų aprūpinimo informacijos ištekliais tyrimas.....	17
Mokslo ir kultūros paveldas	19
Paveldo rinkinių fondo kaupimas	19
Paveldo rinkinių fondo priežiūra	20
Skaitmeninimas	20
Moksliniai tyrimai ir jų sklaida	21
VU biblioteka: matoma ir vertinama	22
Ryškiausios parodos ir renginiai	22
Vieno pasaulio negana.....	23
Laikas atsuktas atgal.....	24
Lietuva Vilniaus universiteto bibliotekoje.....	24
Projektinė veikla	25
Ekspertinės veiklos	27
Tarptautinės organizacijos	27
Ypatingi svečiai	27
Priedai	28
Visos parodos ir renginiai	28
VU bibliotekos darbuotojų knygos, mokslinės publikacijos ir pranešimai konferencijose	32

VADOVO ŽODIS

Biblioteka 440-aisiais Vilniaus universiteto gyvavimo metais

VU bibliotekos generalinė direktorė Irena Krivienė

1569 metais į Vilnių atvykę pirmieji jėzuitai jau kitais metais įsteigė kolegiją, po devynerių metų reorganizuotą į Vilniaus universiteto pirmtakę Vilniaus jėzuitų akademiją. Kolegijos sudėtyje jos atidarymo metais savo veiklą pradėjo šiandieninė Vilniaus universiteto biblioteka (toliau – *Biblioteka*), todėl 2019 m. vykęs jėzuitų misijos Lietuvoje 450 metų jubiliejaus paminėjimas buvo neabejotinai ypatingas įvykis visai Bibliotekai. Šiai progai skirtos parodos ir katalogo „Unus non sufficit orbis: vieno pasaulio negana“ eksponatai, pasakojantys turtingą ir įvairiapusę ordino brolių veiklą tiek Lietuvoje, tiek pasaulyje, liudija jų indėlį į mūsų krašto švietimo sistemos kūrimą, jų įtaką kultūriniame gyvenime ir moksle.

2019-ieji – Vilniaus universiteto įsteigimo 440 metų sukakties metai, kurių paminėjimas leitmotyvu atsispindėjo įvairiuose Bibliotekos renginiuose. Jau tradiciniu tapęs M. Mažvydo *Katekizmo* eksponavimas VU įsteigimo dieną, balandžio 1-ąją, parodos „Senojo Vilniaus universiteto mokslininkų garbės diplomai“ ir „Philosophia est ars vitae“ (skirta ir VU Filosofijos fakulteto atkūrimo 30-osioms metinėms) liudijo dokumentų dovanojimo Vilniaus jėzuitų akademijai nuo pat jos įsteigimo tradiciją, senojo universiteto profesorių mokslinius ryšius su garsiausiomis Europos mokslo draugijomis, pristatė vieno pirmųjų VU fakultetų – Filosofijos – moderniųjų laikų tyrimų rezultatus. Teatralizuotas *Kultūros nakties* festivalio renginys „Laikas, atsuktas atgal“ su atgijusiomis Universiteto istorinėmis asmenybėmis ir inscenuotais istoriniais įvykiais žiūrovus nukėlė į prieš kelis šimtus metų vykusį senojo Universiteto gyvenimą.

Šie metai ir vieno iš VU gyvavimo tarpsnių, Stepono Batoro universiteto, 100-mečio metai. Tarptautinės mokslinės konferencijos programos dalimi tapo Bibliotekos parengta paroda „Stepono Batoro universitetas 1919–1939 m.“, kurioje pirmą kartą plačiajai visuomenei pristatyti unikalūs rankraštiniai dokumentai iš bibliotekos Rankraščių skyriaus. Tai – įvairių Lietuvos ir Lenkijos mokslo, švietimo institucijų, draugijų ir asociacijų sveikinimai 1919 m. Stepono Batoro vardu atsikuriančiam Vilniaus universitetui.

2019-ieji – antrieji Bibliotekos 2018–2020 laikotarpio strateginio plano metai, kuriuos pradėjome metų pradžioje vykusia vadovų strategine sesija. Jos metu buvo patikslinti strateginiai tikslai, įvertinta plano priemonių ir projektų eiga ir jų įgyvendinimo lygmuo, koreguoti kai kurių priemonių vertinimo kriterijai. Įgyvendinant šio laikotarpio VU bibliotekos strateginius tikslus siekiama

užtikrinti mokslininkų poreikius maksimaliai atitinkančių informacinių išteklių pasiūlą, stiprinti akademinio personalo mokslinės komunikacijos kompetencijas ir plėtoti VU mokslinės produkcijos sklaidą, užtikrinti informacinį studijų aprūpinimą ir stiprinti studentų informacines kompetencijas, kurti modernią ir kokybišką infrastruktūrą ir/ar ją tobulinti, o taip pat plėtoti mokslo ir kultūros paveldo viešą prieinamumą.

Elektroninių išteklių panaudos augimo ir spausdintų išteklių panaudos mažėjimo tendencija, elektroninių paslaugų plėtra, pastaruosius kelerius metus stebimas sparčiai augantis naudojimas mobiliuosiuose įrenginiuose rodo besikeičiančius vartotojų poreikius. Džiugu, kad šiais metais įgyvendintos Bibliotekos strateginio plano priemonės leido juos atliepti. Taikydama naujus elektroninių knygų įsigijimo modelius, Biblioteka gali lanksčiau reaguoti į individualius mokslininkų ir tyrėjų informacinius poreikius bei greitai sukurti prieigą prie reikalingų elektroninių išteklių. 2019 m. baigtas VU studijų dalykų literatūros atitikties bibliotekos ištekliams tyrimas suteikė galimybę kompleksškai įvertinti studentų informacinį aprūpinimą studijoms reikalinga literatūra. Vadovaujantis tyrimo rezultatais ateityje galėsime priimti įrodymais grįstus sprendimus, gerinant studijų proceso informacinį aprūpinimą.

Įdiegta „gyvo pokalbio“ (live chat) funkcija Bibliotekos internetinėje svetainėje, integruotų informacinių kompetencijų ugdymo kursų plėtra, mobiliosios programėlės pritaikymas visiems įrenginiams bei funkcionalumo išplėtimas, informaciniai renginiai VU pirmo kurso studentams integracijos savaitės metu – tai šiais metais įgyvendintos priemonės, kurių dėka kuriamos vartotojų poreikiams atliepiančios paslaugos ir studijų aplinka.

Užbaigdamas dviejų metų trukmės projektą, šiais metais Biblioteka pagerino studijų fizinę infrastruktūrą: 2019/2020 mokslo metus pradėjome atverdami naujai įrengtos jungtinės dviejų VU padalinių – Medicinos fakulteto ir Chemijos ir geomokslų fakulteto Geomokslų instituto – skaityklos duris. Moderni mokymosi aplinka, jaukios erdvės, individualaus ir grupinio darbo vietos, o ateityje ir galimybė dirbti visą parą turėtų paversti šią skaityklą mėgstama studijuojančiųjų M. K. Čiurlionio g. įsikūrusiuose fakultetuose vieta. Atsižvelgdami į vartotojų nuomonės tyrimo rezultatus dėjome nemažai pastangų, kad ženkliai pagerintume naudojimosi belaidžiu internetu sąlygas MKIC pastato B korpuse.

2019 m. sausio 1 d. įsigaliojęs VU Senato nutarimas dėl Vilniaus universiteto atvirosios prieigos prie mokslo (meno) ir studijų darbų nuostatų patvirtinimo tvarkos, pagal kurią numatyta įkelti į eLABa ir atverti publikacijas po priėmimo publikuoti, kol kas laukto efekto nedavė. Iš visų eLABa sistemoje užregistruotų VU mokslinių publikacijų, tik 3,81 proc. yra atvertos viešai prieigai. Didesnis procentinis augimas stebimas MIDAS archyve, kuris šiais metais buvo integruotas į Europos atvirojo mokslo debesies (EOSC) katalogą. Bendras mokslinių tyrimų duomenų skaičius jame per metus išaugo 16,96 proc. ir viršijo Bibliotekos strateginiame plane numatytas rodiklio reikšmes.

Įgyvendinant 2018–2020 VU strateginio plano priemonę „Kultūros paveldo viešo prieinamumo didinimas“, pasiekta reikšmingų pokyčių kultūros paveldo atvėrimo ir viešinimo srityse. 2019 m. sukurtoje inovatyvioje Bibliotekos skaitmeninių kolekcijų svetainėje *kolekcijos.biblioteka.vu.lt*, visuomenei atverta daug naujo skaitmeninto turinio. Šiais metais Bibliotekos saugomų inkunabulų įrašais baigta pildyti Europos mokslinių bibliotekų konsorciumo (CERL) inicijuota duomenų bazė *Material Evidence in Incunabula* (MEI), ypatingos reikšmės dokumento su Martyno Mažvydo autografu įtraukimas į UNESCO programos „Pasaulio atmintis“ Lietuvos nacionalinį registrą, epistolinio paveldo šaltinių publikacijos, „Lietuva Vilniaus universiteto bibliotekoje“ projekto parodos, su kuriomis šiais metais lankytasi Kupiškyje, Šiauliuose, Tauragėje ir Rokiškyje, ženkliai didina Vilniaus universiteto, o dažniais atvejais ir šalies ribas peržengiantį Bibliotekos kultūros paveldo kolekcijų matomumą ir žinomumą.

Pirmoji tarp šalies atminties institucijų pradėjusi bendradarbiauti su bendrove „Google“, Biblioteka šiais metais tarptautinėje meno ir kultūros platformoje „Google Arts & Culture“ pristatė įspūdingą virtualią parodą „Gijų žemėlapis“. Joje eksponuojami vieno žymiausių XVII a. jėzuitų mokslininkų Atanazijaus Kircherio knygų, saugomų Bibliotekoje, fragmentai. Šis projektas žymi naują etapą modernių virtualių parodų rengime.

Greta mokslo ir kultūros paveldo viešinimo svarbi Bibliotekos veiklos dalis yra senųjų dokumentų ir kolekcijų moksliniai tyrimai. 2019 m. Bibliotekos darbuotojai parengė ir Lietuvos bei užsienio spaudoje publikavo 15 straipsnių, mokslinėse konferencijose perskaitė 20 pranešimų. Nepaprastai džiugina Bibliotekos darbuotojų Inos Kažuro ir Veronikos Girininkaitės apgintos disertacijos, kurių tyrimų objektais tapo Bibliotekos fonduose saugomi kultūros paveldo dokumentai.

Užverdama Vilniaus universiteto 440-ųjų gyvavimo metų duris, Biblioteka atveria duris į savo pačios jubiliejinius 450-uosius metus. 2020-aisiais švęsdami garbingą Bibliotekos jubiliejų prisiminsime jos istoriją, įvertinsime jos vaidmenį Universiteto ir šalies informaciniame bei kultūriniame gyvenime ir diskutuosime apie jos ateities scenarijus. Mūsų laukia ypatingi neeilinės sukakties metai!

Vilniaus universiteto bibliotekos generalinė direktorė Irena Krivienė

Faktai ir skaičiai

- Bibliotekos dokumentų fondas – **4 879 394** fiz. vnt.
- Rankraščių skyriuje yra **336** fondai ir **338 957** įvairių rūšių dokumentai
- Grafikos kabineto rinkinį sudaro **95 027** kūriniai
- Retų spaudinių fonde – **167 775** spaudiniai
- Atviruose fonduose – **493 921** dokumentas

- **41 169** registruotų vartotojų
- **1 006 898** apsilankymų
- Darbo vietų rezervacijos trukmė 2019 m. – **159 802** valandos
- Dokumentų išduotis – **285 186** vnt.
- Kiekvienam registruotam vartotojui buvo išduota vidutiniškai **7** dokumentai
- Vartotojams skirtų darbo vietų skaičius – **1 698**
- Vartotojams skirtų kompiuterizuotų darbo vietų skaičius – **322**
- Bibliotekos elektroniniame kataloge 2019 m. gruodžio 31 d. buvo **948 488** bibliografinis įrašai ir **2 046 225** leidinio vienetai
- Vartotojai turėjo prieigą prie **92** prenumeruojamų duomenų bazių

- Prie duomenų bazių jungtasi **107 102** kartus
- Duomenų bazėse atliktos **53 669** paieškos
- Duomenų bazių vartotojai pasinaudojo **1 397 762** viso teksto dokumentais

- 2019 metais (VU studijuojant 19 050 studentų) vienas studentas prie duomenų bazių jungėsi vidutiniškai **5,6** karto, atliko **2,8** paieškos ir pasinaudojo **73** viso teksto dokumentais

- Restauruota/Konservuota **64 539** VIII kategorijos sąlyginiai lapai

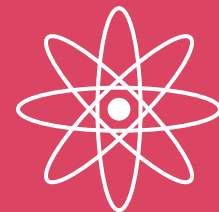

- Suskaitmeninta **127 439** puslapiai
- Vartotojams padaryta **4 862** įvairios kultūros paveldo objektų skaitmeninės kopijos
- Bibliotekoje dirba **189** darbuotojai (170 etatų)
- Priimta **18** naujų darbuotojų
- Išlaidos informacijos ištekliams (knygoms, periodiniams leidiniams, duomenų bazėms) įsigyti – **529 366,07 €**
- Pravesta **515** ekskursijų po VU architektūrinį ansamblį ir biblioteką. Ekskursijose dalyvavo **6 674** asmenys iš **46** pasaulio šalių

- Mokslinės komunikacijos ir informacijos centre pravestos **23** ekskursijos. Ekskursijose dalyvavo **553** asmenys

- Bibliotekos Adomo Mickevičiaus muziejuje apsilankė daugiau nei **22 000** asmenų
- Bibliotekoje stažavosi **7** specialistai iš užsienio šalių
- Praktiką bibliotekoje atliko **7** studentai
- Bibliotekoje dirbo **3** savanoriai
- Bibliotekoje surengti **106** renginiai, iš jų – **36** parodos
- **78** bibliotekos darbuotojai kvalifikaciją kėlė **270** kartų

INFORMACIJOS PASLAUGOS MOKSLUI IR STUDIJOMS

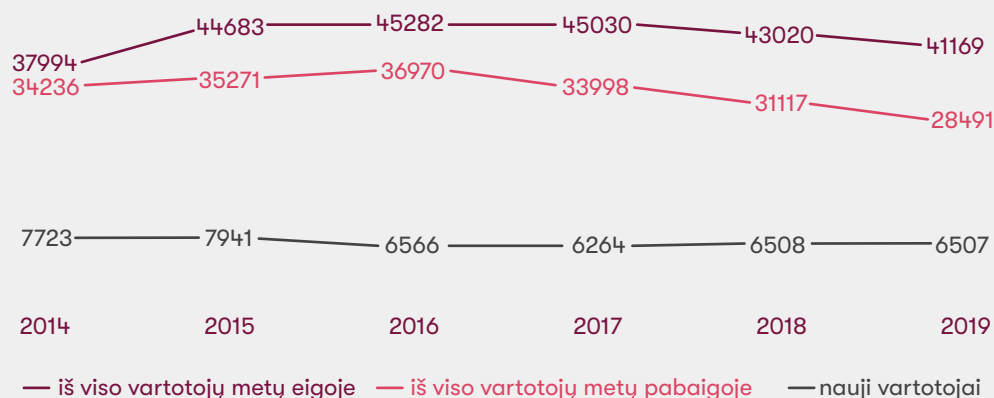
Bibliotekos vartotojai ir lankytojai

Registruoti vartotojai VU bibliotekoje

2019 m. gruodžio 31 d. bibliotekoje buvo **28 491** registruotas vartotojas su nepasibaigusia pažymėjimo galiojimo data, tačiau per visus 2019 m. bendras registruotų bibliotekos vartotojų skaičius siekė **41 169**.

2019 m., lyginant su 2018 m., matome naujai registruotų vartotojų skaičiaus stabilumą, tačiau bendras metų eigoje bei metų pabaigoje registruotų vartotojų skaičius sumažėjo.

Registruotų vartotojų pokytis 2014–2019 m.

Apsilankymai VU bibliotekoje

2019 m. bibliotekoje vartotojai apsilankė 1 006 898 kartus. 2018 m. – 1 080 218 kartų. Apsilankymai sumažėjo 6,8 proc. Apsilankymai bibliotekoje mažėja nuo 2016 metų – 2016–2018 m. mažėjo vidutiniškai po 4,3 proc.

Apsilankymai VU bibliotekoje 2014–2019 m.

Individualių ir grupinio darbo vietų rezervacija – viena paklausiausių VU bibliotekos teikiamų paslaugų. 2019 m. darbo vietų rezervacijų trukmė siekė 159 802 valandas; grupinio ir individualaus darbo vietų užimtumas VU bibliotekos Mokslinės komunikacijos ir informacijos centre siekė beveik 100 proc.

Jungtinės Medicinos fakulteto ir geomokslų instituto skaityklos atidarymas

2019 m. rugsėjo mėnesį atidaryta Medicinos ir Geomokslų skaitykla. Skaitykloje įrengtos 68 darbo vietos vartotojams, du grupinio darbo kambariai, zonos su minkštasuoliais ir nedidele virtuvėle. Skaitykloje daugiau nei 20 tūkst. leidinių, kuriuos studentai gali skolintis ir grąžinti naudodamiesi savitarnos leidinių skolinimo ir grąžinimo įrenginiais. Medicinos ir Geomokslų skaitykla – nauja ir moderni skaitykla, kurioje studentai gali naudotis aktualiausiais spausdintais ir elektroniniais ištekliais bei dirbti jiems pritaikytose darbo vietose, o įdiegtos savitarnos sistemos leis skaityklai dirbti visą parą, 7 dienas per savaitę.

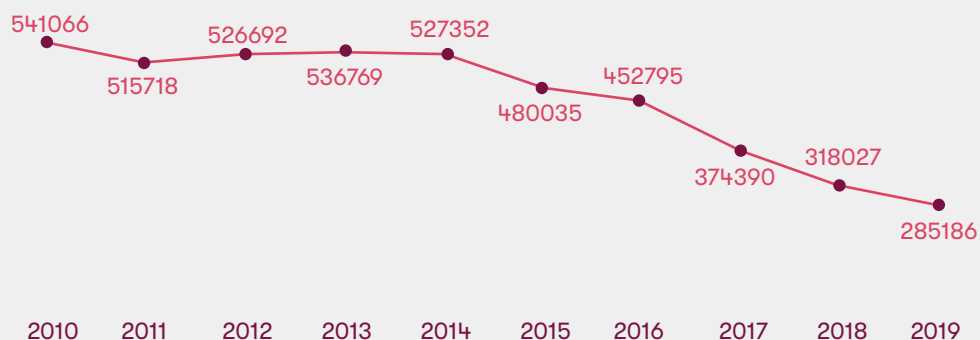

Informacijos ištekliai

Tradicinių ir elektroninių informacijos išteklių panauda

2019 m. spausdintų išteklių išduotis VU bibliotekoje sumažėjo **10 proc.**

Išduoties dinamika 2010–2019 m.

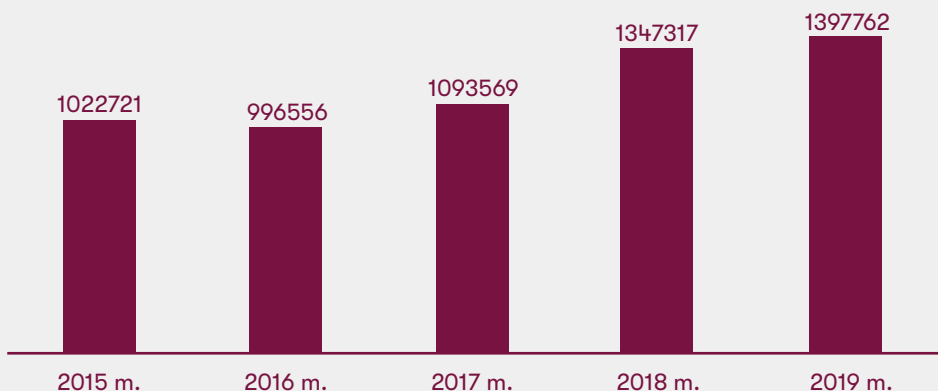

Ankstesniais metais mažėjimo procentas buvo didesnis: 2017 m. išduotis sumažėjo 17 proc. (–78404), o 2018-aisiais – 15 proc. (–56363). 2019 m. leidinių išdavimo mažėjimas labiausiai siejamas su mažėjančiu leidinių išdavimu fakultetų skaityklose: fakultetų skaityklose išduotis sumažėjo 13,6 proc. (–9546); MKIC – 9,7 proc. (–13253); Centrinėje bibliotekoje – 9 proc. (–10042).

Kuo daugiau informacijos išteklių yra pasiekama elektroniniu formatu, tuo mažesnė yra tradicinių informacijos išteklių panauda. Tradicinių spausdintų išteklių išdavimo skaičius mažėja, nes biblioteka vartotojams siūlo vis daugiau el. išteklių kolekcijų ir duomenų bazių, kurių turinys yra nuolatos pildomas, todėl vartotojas turi prieigą prie naujausio ir aktualiausio turinio. Tokia tendencija būdinga viso pasaulio akademiniams bibliotekoms. 2019 m. VU bibliotekos vartotojai turėjo prieigą prie 92 prenumeruojamų duomenų bazių ir 1 bibliografinės informacijos tvarkymo įrankio Refworks. Vartotojai galėjo naudotis daugiau nei 33 tūkst. el. žurnalų, 435 tūkst. el. knygų ir 44 tūkst. kitų objektų (nepilno teksto dokumentai, vaizdo įrašai, patentai ir kt.).

2019 m. vartotojai pasinaudojo 1 397 762 viso teksto straipsniais, prie duomenų bazių platformų jungėsi 107 102 kartus, o jose atliko 53 669 paieškas. Viso teksto dokumentų skaičius, lyginant su 2018 m., padidėjo 3,7 proc.

Viso teksto straipsnių atsisiuntimo dinamika 2015–2019 m.

El. knygų kolekcijos plėtra

2019 m. buvo tęsiamas jau kelis metus naudotas ir pasiteisinęs *Evidence based acquisition* (EBA) modelis, kai vartotojai naudojami prieiga prie pasirinktos el. knygų kolekcijos 12 mėnesių, o pasibaigus šiam terminui remiantis panaudos statistika atrenkamos daugiausiai skaitytos ir aktualiausios knygos, kurioms suteikiama nuolatinė prieiga. 2019 m. tokiu būdu buvo įsigytos 206 el. knygos iš *Cambridge University Press* prenumeruojamos kolekcijos. Nuo 2020 m. suteikta prieiga prie *Oxford Scholarship Online* el. knygų kolekcijos ir taikomas toks pat el. knygų įsigijimo modelis.

Inovatyvi nauja pavienių el. knygų įsigijimo ir skolinimo paslauga

VU biblioteka pirmoji Lietuvoje savo vartotojams pasiūlė pavienių elektroninių leidinių įsigijimo ir skolinimo paslaugą. Iki šiol vyraujantis el. knygų įsigijimo modelis buvo tam tikrų apribotų, tiekėjų atrinktų kolekcijų laikinos prenumeratos arba prenumeratos, kurių pabaigoje įsigijami labiausiai naudoti pavadinimai. Nuo 2019 m. spalio vartotojams pasiūlyta alternatyvi galimybė ProQuest platformoje Ebook Central pageidaujamam laikotarpiui (nuo 1 d. iki 4 sav.) skolintis arba neribotam laikui gauti prieigą prie mokslinėje veikloje ar studijose reikalingų pasirinktų, tuo metu aktualių el. knygų, leidžianti rinktis iš virš 1 mln. prestižinių, gerai žinomų mokslo leidyklų leidinių. Ši nauja paslauga užtikrina galimybes efektyviai (lanksčiai ir greitai) tenkinti įvairius VU bendruomenės el. knygų poreikius.

Mokslinė komunikacija

Atviroji prieiga

VU biblioteka jau daugelį metų įvairiais būdais siekia skatinti atvirosios prieigos principų taikymą mokslo komunikacijoje. Šiais metais kryptingai tęstas VU akademinės bendruomenės informavimas, konsultavimas, praktinių įgūdžių ugdymas, galiausiai įvairių formų švietimas bei edukacija.

2019 m., įsigaliojus naujesiems *Vilniaus universiteto atvirosios prieigos prie mokslo (meno) ir studijų darbų nuostatom*s, sausio-birželio mėnesiais Universiteto padaliniuose organizuoti mokymai tyrėjams, padalinių registratoriams ir doktorantams. Renginių metu VU bendruomenės nariams buvo pristatomi atvirosios prieigos įgyvendinimo reikalavimai bei atnaujintos eLABa informacinės sistemos pokyčiai. Buvo surengta 18 renginių, kuriuose iš viso dalyvavo 209 dalyviai.

Spalio mėnesį, kaip ir kiekvienais metais, bibliotekoje paminėta „Atvirosios prieigos savaitė“, skirta įvairių su atvirąja prieiga susijusių klausimų nagrinėjimui. Šių metų renginio tema dedikuota piliečių mokslui, sudarančiam sąlygas visuomenei dalyvauti mokslinių tyrimų vykdyme. Atvirasis mokslas tokiam kontekste suvokiamas ne tik kaip dalinimasis informacija, tačiau ir kaip atvirumo siekimas įvairiomis formomis įgyvendinant mokslo bendruomenės bei visuomenės bendradarbiavimą. Nors piliečių įtraukimas į mokslą vis labiau skatinamas Europos Sąjungoje, tačiau Lietuvoje ši tema atskleidžiama gana ribotai.

2019 m. lapkričio 12–22 d. bibliotekos darbuotojai surengė bendrųjų mokslinės komunikacijos kompetencijų stiprinimui skirtą mokymų ciklą Chemijos ir geomokslų fakulteto doktorantams. Pavasario ir rudens sesijų metu taip pat buvo organizuojamos paskaitos doktorantams bendradarbiaujant su VU Mokslo ir inovacijų departamento Doktorantūros ir podoktorantūros skyriumi. Skaitytos paskaitos apie mokslinių rezultatų publikavimą, mokslinių tyrimų duomenų valdymą, atvirąją prieigą, mokslometrijos duomenų bazes. Šiuose renginiuose dalyvavo daugiau kaip 60 jaunųjų mokslininkų.

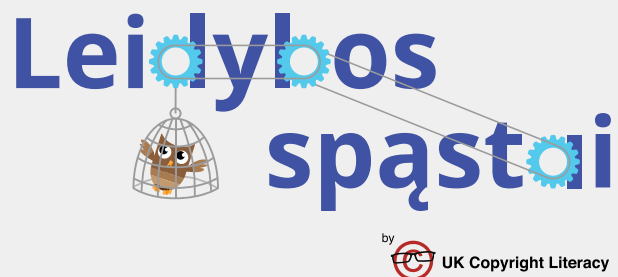
Mokslinė komunikacija kitaip, arba atvirosios prieigos kompetencijų tobulinimas taikant žaidimo metodą

Norime, kad bibliotekos mokymai būtų ne tik naudingi, bet ir įdomūs, todėl doktorantams skirtų mokymų kursą papildėme kitokia paskaita. Šios paskaitos metu naudojamas edukacinis stalo žaidimas „Leidybos spąstai“, sukurtas padėti tyrėjams perprasti mokslinės komunikacijos pasirinkimus, kuriuos jie atlieka savo karjeros metu.

Žaidimo „Leidybos spąstai“ metu pateikiama informacija apie atvirosios prieigos reglamentavimą, atvirosios prieigos leidybą (žurnalų skirstymas, priedai prie leidybos sutarties), saviarchyvavimą (leidėjų atvirosios prieigos nuostatų nustatymas, failų versijos), atvirojo turinio licencijas.

Akimirka iš žaidimo „Leidybos spąstai“

Mokslometrija

Mokslometriniai mokymai bei bibliometrinės analizės – pagrindinės veiklos, kurios buvo intensyviai vykdomos šioje srityje. Praveisti mokymai doktorantams, kurių metu dalyviai supažindinti su formaliu mokslo vertinimu, jo svarba ir nauda, taip pat ugdytas jaunųjų tyrėjų gebėjimas taikyti mokslo vertinimo žinias darbo veikloje. Dalyko bibliotekininkams vyko intensyvūs Web of Science duomenų bazės mokymai, kurių metu išsamiai peržvelgtos InCities įrankio galimybės, supažindinta su bibliometrinės analizės struktūra, kartu atliktos praktinės užduotys.

Šiais metais VU bibliometrinė analizė paviešinta ne tik tarp aukščiausių VU administracijos vadovų, bet ir išplatinta visiems VU tyrėjams. Tai paskatino karštas diskusijas, kuriose dalyvavo pats rektorius Artūras Žukauskas, taip pat vicerektorius ir mokslo prorektorius R. Jankauskas, kiti su mokslo vertinimu susiję padalinių vadovai. Respondentai metinę VU tyrėjų bibliometrinę analizę įvardija kaip didelį, išsamų, įdomų ir reikalingą darbą, tačiau taip pat mato tam tikras spragas, kurias reikėtų tobulinti. Kitais metais tikimasi glaudžiau bendradarbiauti su VU Mokslo ir inovacijų departamentu ir ketinamose rengti analizėse labiau atliepti tyrėjų poreikius bei pageidavimus.

Be tradicinės metinės Universiteto mokslininkų bibliometrinės analizės, VU padalinių vadovams taip pat pasiūlyta parengti mažesnių struktūrų (skyrių ir katedrų) analizės. Pagal pageidavimą atliktos Chemijos ir Geomokslų fakulteto, Medicinos fakulteto Klinikinės medicinos likusių padalinių, Anatomijos, histologijos ir antropologijos katedros bei mokslo prorektorius prašymu paruoštos bibliometrinės analizės. Jose pateikti duomenys pasitarnaus galvojant apie praėjusius metus, svarstant apie pokyčius, galiausiai priimant naujus padalinio strateginius planus.

Mokslinių tyrimų duomenų valdymas

MIDAS – tai vieningas ir visiems prieinamas nacionalinis mokslinių tyrimų duomenų skaitmeninis archyvas, leidžiantis teikti e. paslaugas, kaupti ir saugoti įvairių mokslų krypties mokslinių tyrimų duomenis ir kitą su moksliniais tyrimais susijusią informaciją, sudarant galimybę visiems vartotojams nemokamai, lengvai bei patogiai juos pasiekti per atnaujintą MIDAS portalą.

Tęsiant ankstesniųjų metų mokslinių tyrimų duomenų valdymo sklaidos praktiką, 2019 m. Universiteto padaliniuose toliau buvo organizuojamos „DuoDi“ – Duomenų dienos. Šio renginio tikslas – ne tik atkreipti VU akademinės bendruomenės dėmesį į mokslinių tyrimų duomenų valdymo svarbą atvirojo mokslo plėtros kontekste, bet ir supažindinti VU mokslo bendruomenę su mokslinių tyrimų duomenų valdymu ir MIDAS galimybėmis, skatinti juos talpinti duomenis į šią saugyklą bei juos publikuoti. 2019 m. duomenų dienos surengtos dviejuose Universiteto padaliniuose – VU Tarptautinių santykių ir politikos mokslų institute ir Komunikacijose fakultete.

Šiais metais MIDAS tyrimų skaičius padidėjo 29 vnt. Iš jų publikuotų tyrimų buvo 5 vnt., nepublikuotų – 24 vnt. Bendras mokslinių tyrimų duomenų skaičiaus augimas 2019 m. siekė 16,96 proc. Per penkerius metus (2015-2019 m.) bendras MIDAS tyrimų skaičius padidėjo 140 vnt.

2019 m. „DuoDi: duomenų dienos“, kaip vienas geriausių bendradarbiavimo su akademinė bendruomene pavyzdžių, buvo įtrauktas į Europos komisijos Mokslo duomenų aljanso (angl. *The Research Data Alliance*) knygą „Engaging Researchers with Research Data Management: The Cookbook“.

Lietuvos mokslinių tyrimų duomenys – tarptautiniame debesyje

Nuo 2019 m. balandžio mėnesio Nacionalinio atviros prieigos mokslinių tyrimų duomenų archyvo (MIDAS) informacinėje sistemoje publikuojami mokslinių tyrimų duomenys pasiekiami Europos atvirojo mokslo debesies (angl. *European Open Science Cloud*) paslaugų naudotojams.

Tapdami Europos atvirojo mokslo debesies paslaugų tiekėju ir oficialiu dalyviu, įgyvendiname pagrindinius atvirojo mokslo principus ir sąlygas, skatiname Lietuvos mokslininkų ir tyrėjų mokslinių tyrimų duomenų cituojamumą ir matomumą Europos mokslinių tyrimų kontekste bei pasaulyje, didiname VU mokslininkų atliekamų tyrimų duomenų prieinamumą, įgyjame daugiau galimybių tarptautiniam bendradarbiavimui.

**EUROPEAN OPEN
SCIENCE CLOUD**

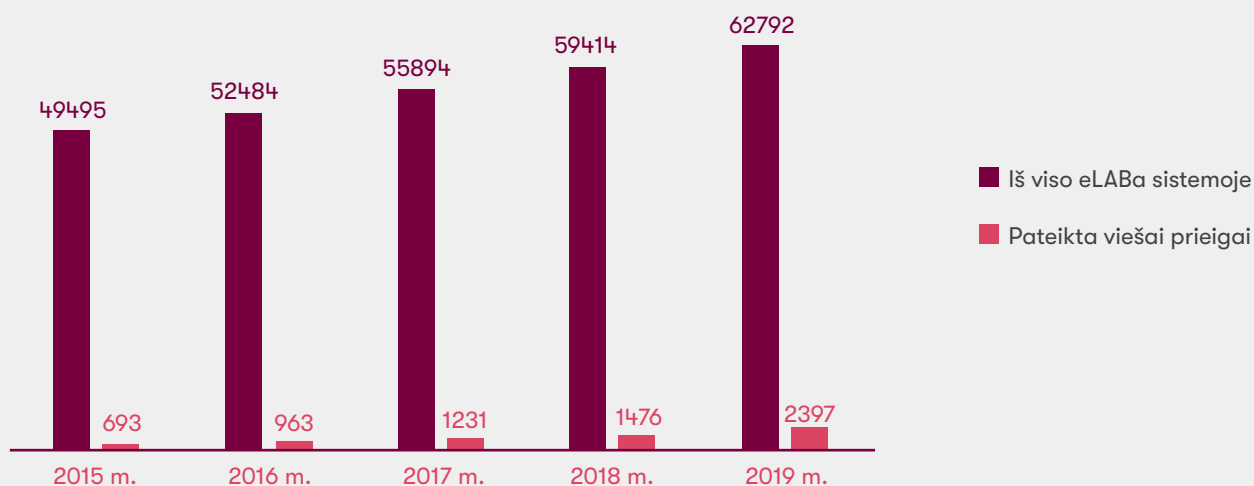
eLABa viso teksto dokumentų talpykla

eLABa – nacionalinė informacinė sistema, pradėta eksploatuoti 2015 m. įgyvendinus ES struktūrinių fondų projektą „eLABa integralių paslaugų sukūrimas ir plėtra“. Projekto tikslas – informacinių technologijų priemonėmis centralizuotai tvarkyti Lietuvos mokslo ir studijų institucijų produkciją ir mokslinės veiklos rezultatus.

Viso teksto dokumentų talpyklą eLABa sudaro: Mokslo publikacijų duomenų bazė (PDB) ir Elektroninių tezių ir disertacijų duomenų bazė (ETD) bei dokumentų sutapties nustatymo posistemė.

eLABa VU PDB posistemė per 2019 m. buvo papildyta 3378 mokslinių publikacijų įrašais. Iš viso sistemoje užregistruotos 62 792 mokslinės publikacijos, iš kurių 2 397 arba 3,81 proc. atvertos viešai prieigai.

Mokslinės publikacijos eLABa VU PDB posistemėje bei jų prieigos sąlygos (2015–2019 m.)

Didžiąją dalį eLABa registruotų publikacijų su viso teksto dokumentais sudaro moksliniai straipsniai, licencijuoti atvirojo turinio licencija CC BY (atvirojo turinio licencijų taikymas leidžia užtikrinti, kad kiti asmenys galėtų teisėtai naudoti internete esančius kūrinius turtinių autorių teisių subjektų nurodytomis sąlygomis) ir retrospektyviai įkelti straipsniai iš VU leidyklos leidžiamų žurnalų.

Šiais metais įsigaliojus atnaujintiems VU atvirosios prieigos prie mokslo (meno) ir studijų darbų nuostatams bei sudarius sąlygas mokslo darbus registruoti iš karto po priėmimo publikuoti, VU mokslinių publikacijų su viso teksto failais eLABa talpykloje turėtų daugėti. Remiantis SHERPA/RoMEO duomenimis didelė dalis leidėjų remia priimtų rankraščių atvėrimą institucinėse talpyklose.

2019 m. įkeltos ir patvirtintos 228 daktaro disertacijos ir jų santraukos (73,24 proc. prieinamos per atvirąją prieigą), įkelti 4 228 viso teksto dokumentai, suredaguota 8 530 anksčiau parengtų įrašų.

Studijų ir tyrimų palaikymas

Pirmakursių integracijos savaitė

2019 m. Vilniaus universitete ketvirtą kartą surengta integracijos savaitė, kurioje dalyvavo visų 14 universiteto padalinių pirmo kurso studentai. Integracijos savaitė vyko rugsėjo 2–6 d., paskaitos ir ekskursijos vyko Mokslinės komunikacijos ir informacijos centre (MKIC).

Bibliotekoje 2019 m. įvyko 20 paskaitų ir 70 ekskursijų visų universiteto padalinių pirmo kurso studentams ir užsienio šalių studentams.

VU SA kasmet po integracijos savaitės vykdo joje dalyvavusių pirmo kurso studentų apklausą. 2019 m. bibliotekos pristatymas pirmo kurso studentų įvertintas itin palankiai ir geriausiai įvertintų pristatymų reitinge užėmė 3 vietą iš 13 pristatymų (32,65 proc. respondentų pristatymą įvertino labai gerai, 24,74 proc. – gerai, 7,9 proc. – nei gerai, nei blogai, 1 proc. – blogai). Palankesnio vertinimo sulaukė tik *Studijų ABC* (1 vieta) ir *Pirmoji paskaita su kuratoriumi* (2 vieta) pristatymai.

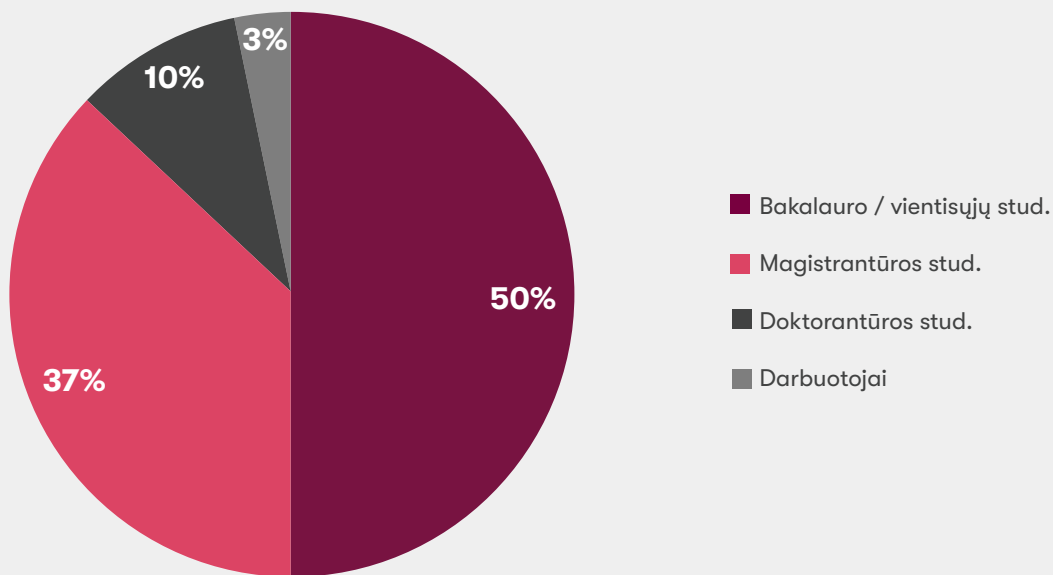
Kad bibliotekos integracijos savaitės metu pateikta informacija studentams yra naudinga, nurodo ir atsakymas į šį apklausos klausimą: *Nurodyk, ar sutinki su pateiktais teiginiais: Žinau, kokius mokymosi išteklius suteikia Universitetas (bibliotekos paslaugos, duomenų bazės, e. mokymosi aplinka, programinė įranga, žinau, į ką kreiptis pagalbos)* – 32,24 proc. atsakė „tikrai sutinku“, 51,56 proc. – „sutinku“.

Mokymai

VU biblioteka organizuoja informacinio raštingumo mokymus VU studentams ir darbuotojams. Pagrindinės šių mokymų temos – mokslinės informacijos paieška, mokslinės informacijos paieškos sistemos, etiškas informacijos naudojimas: citavimas, autorių teisės ir bibliografinio aprašo rengimas bei mokslo informacijos tvarkymo įrankiai. 2019 m. pravesta 112 ak. val. informacinio raštingumo mokymų. 2019 m. išaugo mokymų magistro ir doktorantūros studijų pakopų studentams: magistro – 37 proc. visų mokymų, doktorantų – iki 10 proc. nuo visų mokymų. Taip pat 2019 m. buvo pirmieji metai, kuomet už bibliotekos dalies mokymus doktorantai gavo bendrųjų kompetencijų kreditus. Mokymų doktorantams skaičiaus augimas ir pripažinimas universiteto lygiu (kreditų suteikimas mokymų dalyviams) parodo šių mokymų aktualumą ir svarbą. Mokymų skaičiaus augimas ir po šių mokymų gaunamas teigiamas grįžtamasis ryšys rodo, kad biblioteka yra pajėgi pritaikyti ir pateikti aktualių mokymų medžiagą ne tik pirmosios studijų pakopos studentams, tačiau ir tyrėjams, mokslininkams.

Informacinio raštingumo mokymų pasiskirstymas pagal tikslinę auditoriją

Greitesnis interneto ryšys VU bibliotekos Mokslinės komunikacijos ir informacijos centro lankytojams

Siekdami didinti bibliotekoje prieinamo interneto ryšio kokybę, 2019 m. pabaigoje pradėjome Mokslinės komunikacijos ir informacijos centre (MKIC) esančių belaidžio interneto prieigos taškų atnaujinimą, įgyvendintą pakeitus visą pastato B korpuse esančių aparatūrą ir vietoje jos prijungus techniškai modernesnę, daugiau kompiuterių aptarnauti galinčią įrangą.

Šis reikšmingas infrastruktūros patobulinimas yra pirmasis etapas ateityje ketinamo nuosekliai tęsti atnaujinimo, kuris apims ir kitas MKIC erdves. Ilgainiui tikimasi pakeisti visą pastate esančią įrangą ir taip dar labiau pagerinti belaidžio interneto paslaugos kokybę, kuri atitiktų tiek VU akademinės bendruomenės, tiek plačiosios visuomenės poreikius ir lūkesčius.

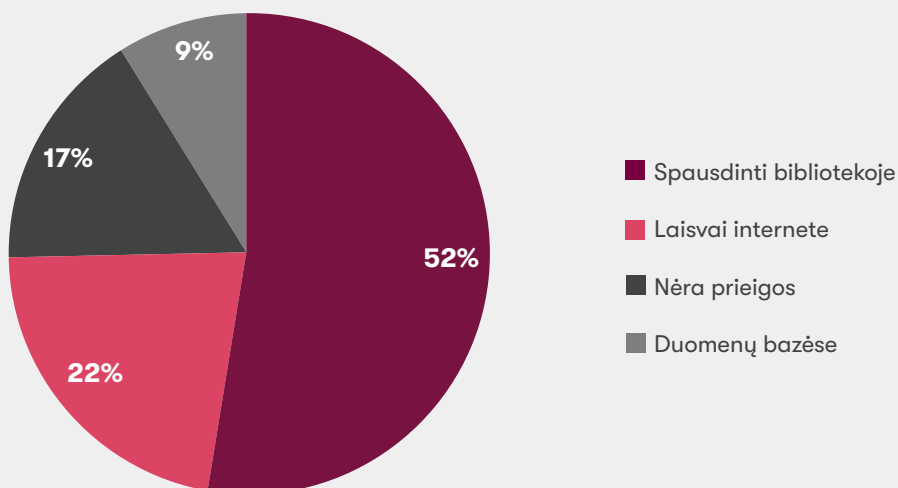
Studijų aprūpinimo informacijos ištekliais tyrimas

VU biblioteka, siekdama priimti įrodymais grįstus sprendimus ir užtikrinti tinkamą studijų aprūpinimą aktualiais informacijos ištekliais, vykdė studijų aprūpinimo reikalingais (dalykų aprašuose nurodomais) informacijos ištekliais tyrimą. Šis tyrimas baigtas 2019 m.

Tyrimo apimtis: bakalauro ir magistro, vientisųjų studijų pakopos. Reprezentatyvia imtimi pasirinkta pusė visos studijų apimties – 3 kursai: bakalauro/vientisųjų studijų 1 ir 3 kursai bei magistro 1 k., arba atitinkamai vientisųjų studijų 5 arba 6 kursai. Viso peržiūrėta ir patikrinta apie 5 000 studijų dalykų aprašų literatūros sąrašų.

Tyrimo tikslas buvo nustatyti esamą studijų aprūpinimo reikalingais informacijos ištekliais (dėstytojų studentams skaityti nurodoma literatūra) lygį ir jį pristačius suinteresuotoms šalims nuspręsti, ar esamas lygis tenkina, o tuomet imtis priemonių; ištirti studijų procese daugiausiai naudojamų informacijos šaltinių rūšis, nustatyti tendencijas.

Studijų ištekliai dalykų aprašuose pagal prieigą (proc., Vilniaus universiteto vidurkis)

Studentams neprieinamų (prieigos nesuteikia biblioteka ir nėra laisvai prieinamų) išteklių dalis vidutiniškai sudaro 16,6 proc. visų išteklių, nurodomų dalykų aprašuose. VU bibliotekos suteikiami ištekliai yra spausdintos kolekcijos bibliotekoje (52 proc.) ir prenumeruojamose duomenų bazėse (9 proc.).

2019 m. bibliotekos metiniame plane įvestas rodiklis, kad tenkinančiu informaciniu aprūpinimo lygiu būtų galima laikyti, jeigu studentams prieinama 80 proc. dalykų aprašuose nurodytų informacijos išteklių. Tyrimo rezultatai parodė, kad bendras vidurkis (neprieinama 17 proc. išteklių) tenkina šią sąlygą. Visgi reikėtų šį įvestą rodiklį derinti su kitomis suinteresuotomis pusėmis (studentais, dėstytojais, studijų programų komitetų atstovais).

Šis tyrimas padėjo išsiaiškinti studijų aprūpinimo reikalingais ištekliais lygį: trūkstamų leidinių kiekį, ar pakanka leidinių tų dalykų studijuojantiems studentams, kiek bibliotekos prenumeruojamų el. išteklių yra nurodoma sanduose, koks bibliotekos indėlis aprūpinant studentus reikalingais ištekliais yra šiuo metu. Remiantis šio tyrimo rezultatais galima įvertinti, ar tenkina esamas studijų aprūpinimo literatūra lygis, o jeigu netenkina, kaip būtų galima situaciją gerinti.

Medijų ir informacinio raštingumo edukacinė platforma

2019 m. baigtas įgyvendinti projektas „Medijų ir informacinio raštingumo edukacinė platforma“. Projektas finansuotas Lietuvos kultūros tarybos lėšomis. Medijų ir informacinis raštingumas kursas pasiekiamas adresu: <http://rasingumas.biblioteka.vu.lt/>

Projekto tikslas – sukurti Medijų ir informacinio raštingumo edukacinį kursą, skirtą lavinti moksleivių ir studentų informacinio ir medijų raštingumo gebėjimus. Kurse ugdomi informacijos paieškos, atrankos, vertinimo, etiško ir atsakingo naudojimosi gebėjimai. Analizuojama, kaip veikia medijos ir kaip jomis tinkamai naudotis, kokie yra žiniasklaidos veikimo principai, mokoma atpažinti netikras naujienas ir melagingą informaciją. Kurse integruoti interaktyvūs metodai, žaidimai, testai, skirti geriau įtvirtinti ir pasitikrinti žinias.

Kursas yra nemokamas, laisvai prieinamas visiems, o mokytis galima iš bet kurios vietos naudojantis kompiuteriu ar mobiliuoju įrenginiu. Mokymosi kursui registracija nereikalinga: taikoma kūrybinių bendrijų licencija, leidžianti naudotis turiniu nekomerciniais tikslais, dalintis ir adaptuoti – su sąlyga, kad bus nurodoma autorystė ir išvestiniam kūrinui taikoma ta pati licencija. Medijų ir informacinio raštingumo kurso turinys 2019 m. buvo peržiūrėtas daugiau nei 58 tūkst. kartų, populiariausios temos: informacijos paieška, medijos ir etiškas informacijos naudojimas.

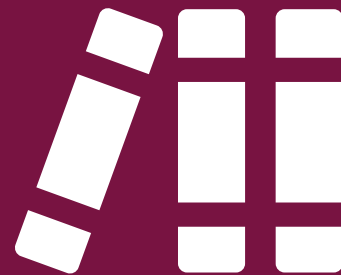
Vilniaus
universiteto
biblioteka

Medijų ir informacinis raštingumas

- Medijos
- Interneto etika
- Žiniasklaida ir naujienos
- Propaganda
- Informacijos paieška
- Etiškas informacijos naudojimas

MOKSLO IR KULTŪROS PAVELDAS

Paveldo rinkinių fondo kaupimas

2019 m. gruodžio 31 d. **Rankraščių skyriuje** buvo **336** įvairios apimties fondai, kuriuose saugomi **338 957** įvairių rūšių dokumentai. 2019 m. dokumentų grupėmis ir pavieniais dokumentais papildyti 24 fondai, sudaryti 2 nauji fondai (Laikraščio „Universitas Vilnensis“ redakcijos fondas ir Eugenijos Ulčinaitės fondas). 2019 m. vykusiuose šešiuose aukcionuose buvo įsigyta 30 objektų (26 rankraštiniai dokumentai ir 4 grafikos darbai), iš kurių galima paminėti žymių fotografo Jano Bulhako ir Juozapo Čechavičiaus darbus, Stepono Batoro universiteto dokumentus, filosofo Viliaus Storostos-Vydūno asmeninius dokumentus.

Grafikos kabineto rinkinį sudarė **95 027** vienetai. 2019 m. rinkiniai buvo papildyti 6 dailininkų (Vaidoto Janulio, Arvydo Každailio, Charles Motte, Petro Repšio, Modesto Saukaičio, Antano Šakalio) darbais, iš viso 133 kūriniais.

Retų spaudinių fondą sudarė **165 492** seni ir reti XV–XX a. pr. leidiniai. 2019 m. pastarasis fondas buvo papildytas 38 iš bibliotekos bendrųjų fondų perduotais dovanotais spaudiniais bei 4 įsigytais aukcionuose dokumentais. Atskirai galima paminėti „ARS VIA“ aukcione įsigytą retą objektą – „Burtykes arba Traukiamieji perkšmelei“ [Tilžė, 19??] – tai 100 numeruotų kortelių rinkinys (pilno egzemplioriaus Lietuvoje nebuvo) su sentencijomis iš Biblijos ir giesmelių posmais, kuris buvo naudotas Mažojoje Lietuvoje ir vadintas „perkšmeliais“. Beje, minėtas fondus papildęs objektas pareikalaavo ir Dokumentinio paveldo išsaugojimo skyriaus kolegų kūrybiškumo, kadangi jiems teko pagaminti išskirtinę ir ypatingą saugojimo priemonę šiam kortelių rinkiniui.

Vienintelis Lietuvoje M. Mažvydo autografas – UNESCO programos „Pasaulio atmintis“ Lietuvos nacionaliniame registre

Vienintelis žinomas Lietuvoje pirmosios lietuviškos knygos autoriaus Martyno Mažvydo autografas pripažintas nacionalinės reikšmės dokumentinio paveldo objektu ir įrašytas į UNESCO programos „Pasaulio atmintis“ Lietuvos nacionalinį registrą (Nr. 72).

Paveldo rinkinių fondo priežiūra

2019 m. buvo restauruota/konservuota 64 539 VIII kategorijos lapai, pagamintos 653 įvairaus formato ir sudėtingumo apsaugos priemonės dokumentams, restauruoti 83 įrišai ir pagaminti 36 nauji įrišai. Dokumentai konservuojami ir (arba) restauruojami parodoms, skaitmeninimui ir saugojimui. Atliekamų darbų rezultatai apskaičiuojami sąlyginiais VIII kategorijos lapais (t. y. išvestinis rodiklis, kuris skaičiuojamas atsižvelgiant į skirtingus dokumentų formatus, būklės sudėtingumą ir pažeidimo laipsnį).

2019 m. atliekami cheminiai ir mikrobiologiniai tyrimai buvo vykdomi keliomis kryptimis: VU bibliotekos saugyklose ir skaityklose saugomų dokumentų bei saugojimo ir darbo patalpų tyrimai (vykdomi reguliariai), dokumentų tyrimai prieš restauravimą/konservavimą (medžiagos rūgštingumo nustatymas (popierius, oda, tekstilė), rašalo tyrimas, klijų kilmės nustatymas, lignino nustatymas popieriaus pluošte, morfologiniai tyrimai), VU bibliotekos dovanojamų dokumentų tyrimai prieš juos patalpinant saugyklose.

2019 m. buvo tęsiami trys ilgalaikiai VU bibliotekos paveldo fondo tyrimai: KBr stabilizavimo efekto popieriui rašytam geležies galo rašalu ir įtakos jo senėjimo procesams tyrimas (bendradarbiaujant su Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos Dokumentų restauravimo skyriumi), LDK teismų aktų (F7) fonde saugomų rankraštinų teismų knygų struktūros knygotyrisinis tyrimas ir XVII a. spaudinių fonde saugomų pergamentinių knygų įrišų tyrimas. Tyrimų rezultatus numatoma pristatyti tarptautinėse konferencijose ir mokslinėje spaudoje.

Skaitmeninimas

2019 m. buvo suskaitmeninti 2 085 įvairaus pobūdžio objektai, kuriuos sudarė 132 301 puslapis. Be rankraštinų ir retų dokumentų bei VU leistos mokslo periodikos skaitmeninimo, atliepiant VU bendruomenės (studentų ir tyrėjų) poreikį, buvo intensyviai kuriamas skaitmeninis turinys ES Europos regioninės plėtros fondo finansuojamam projektui „Visuomenės poreikius atitinkančios virtualios kultūrinės erdvės vystymas“, prie kurio VU biblioteka prisijungė 2018 m. pabaigoje.

VU bibliotekos skaitmeninti dokumentai 2019 m. buvo pasiekiami:

- VU bibliotekos svetainėje www.atmintis.mb.vu.lt – 20 kolekcijų su 5 001 įvairiu kultūros paveldo dokumentu;
- virtualioje kultūros paveldo sistemoje (VEPS) www.epaveldas.lt – 1 082 kultūros paveldo objektai;
- projekto „Virtuali istorinė Lietuva: LDK“ svetainėje www.ldkistorija.lt – 405 bibliotekoje saugomų J. Lelevelio kolekcijos atlasų skaitmeninės kopijos.
- projekto „LDK teismų knygos“ svetainėje www.teismuknygos.mb.vu.lt – 205 knygų skaitmeninės kopijos.

Moksliniai tyrimai ir jų sklaida

2019 m. biblioteka parengė ir išleido 6 įvairaus pobūdžio leidinius, iš kurių reikėtų išskirti parodos, skirtos paminėti 450 m. jėzuitų misijos Lietuvoje sukaktį katalogą „Unus non sufficit orbis: Vieno pasaulio negana“, pristatantį ir analizuojantį saugomą Vilniaus universitetą įkūrusių jėzuitų paveldą (retus spaudinius, rankraščius, grafikos darbus). Džiugu, kad dar prie 3 leidinių parengimo VU bibliotekos darbuotojai prisidėjo savo žiniomis. Puikus tokio bendradarbiavimo pavyzdys metų pabaigoje pasirodžiusi kartu su Anykščių Antano Baranausko ir Antano Vienuolio-Žukausko memorialiniu muziejumi parengta šaltinių publikacija „Per Tamstos laišką į mane padvelkė tikras pavasaris: Antano Vienuolio-Žukausko ir tremtinių bei politinių kalinių ir jų artimųjų epistolinis palikimas“.

2019 m. buvo parengta ir Lietuvos bei užsienio spaudoje publikuota 29 straipsniai ir pranešimų tezės, o įvairiose mokslinėse konferencijose skaityti 29 pranešimai. Džiugu, kad VU bibliotekos darbuotojai apgynė net dvi disertacijas, kurių pagrindą sudarė VU bibliotekos saugomų kultūros paveldo dokumentų tyrimai.

2019 m. net 2 senąjį paveldą saugančių skyrių darbuotojos apgynė daktaro disertacijas!

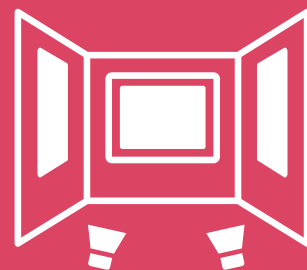
2019 m. buvo baigta pildyti Europos mokslinių bibliotekų konsorciumo (CERL) inicijuota duomenų bazė *Material Evidence in Incunabula* (MEI), skirta detaliam inkunabulų ir jų proveniencijų aprašymui. Ši veikla leido naujai pažvelgti į saugomus pirmųjų spausdintų knygų egzempliorius, atskleisti tarptautinei mokslo bendruomenei VU bibliotekoje saugomo paveldo specifiką. Tai didelis indėlis į VU bibliotekos inkunabulų viešinimą ir jų matomumo Europoje didinimą.

2019 m. buvo organizuoti trys seminarai, skirti įvairiems spaudos ir rašto paveldo kaupimo bei saugojimo klausimams: „Senosios knygos: kaip jas rasti, užsakyti ir kaip žymėti“ (skirtas senųjų knygų paieškos ir aprašo subtilybėms), „Aukcionai – atminties institucijų fondų komplektavimo šaltinis“ (skirtas bendruomenei, susiduriančiai su dokumentų įsigijimo aukcionuose iššūkiais), „Knygos įrišų archeologija: pažintis, perspektyvos, galimybės“ (skirtas senųjų knygų įrišų tyrimams ir problemoms). Džiugu, kad seminarai sudomino ne tik VU mokslo bendruomenę (seminarų dalyvių skaičius nuo 20 iki daugiau nei 60), bet ir kitų institucijų tyrėjus, buvo prašoma aktualius pranešimus skaityti kitose institucijose.

fragmentas iš Hartmann Schedel kronikos su Lietuvos vaizdu, 1493 m. inkunabulas

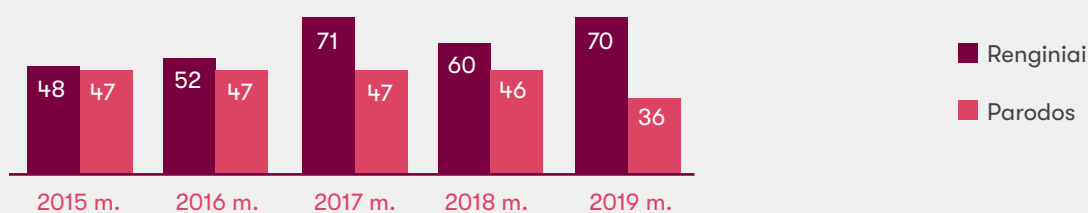
VU BIBLIOTEKA: MATOMA IR VERTINAMA

Ryškiausios parodos ir renginiai

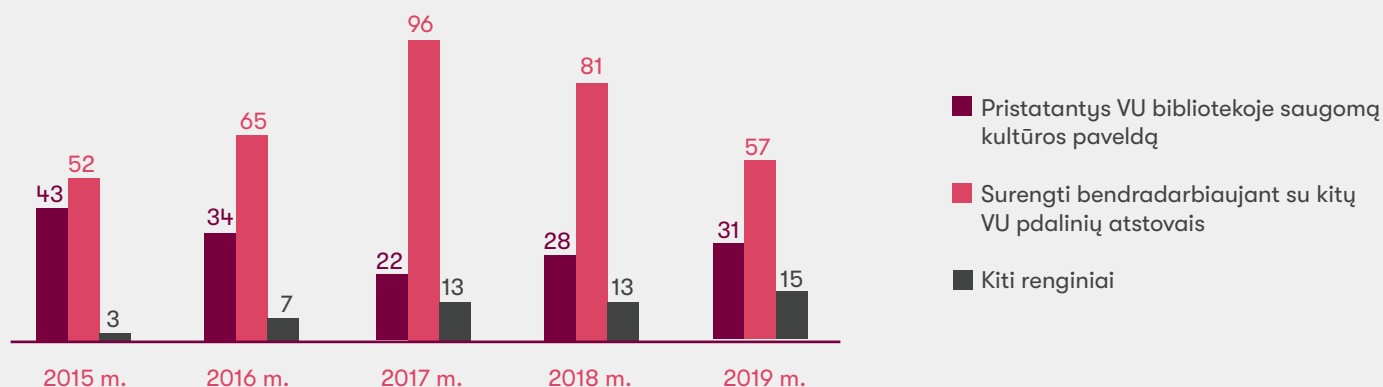
Visuomenei atvira renginiai ir parodos biblioteka pristato savo fonduose saugomus kultūros paveldo dokumentus, kviečia diskutuoti kultūros ir švietimo klausimais, pažinti universiteto gyvenimą. Bibliotekos organizuojamuose renginiuose 2019 metais apsilankė per 4 400 dalyvių. Parodose visuomenei pristatyta daugiau nei pusantro tūkstančio eksponuojamų dokumentų (1 574 vnt.), kai kurie jų pateikti ir virtualioje erdvėje. Iš viso 2019 metais VU bibliotekoje vyko 70 renginių ir 36 parodos (iš viso 106).

Bendras renginių ir parodų skaičius, 2015–2019 m.

Iš 106 renginių ir parodų 31 buvo skirta VU bibliotekoje saugomo paveldo viešinimui.

Renginių ir parodų VU bibliotekoje skaičius pagal tematiką

Visų renginių sąrašas: žr. priedą *Visos parodos ir renginiai*

Naujas etapas: VU bibliotekos paveldas – tarptautinėje Google Arts & Culture platformoje

VU biblioteka pradėjo partnerystę su bendrove „Google“ ir tarptautinėje meno bei kultūros platformoje Google Arts & Culture pristatė įspūdingą virtualią parodą „Gijų žemėlapis“, lankytoją nukeliančią į vieno žymiausių XVII a. jėzuitų mokslininkų Atanazijaus Kircherio pasaulį. Skaitmeninėje ekspozicijoje galėsite pamatyti fragmentus iš daugiau nei dešimties 1602–1680 m. lotynų kalba leistų ir VU bibliotekoje saugomų jo knygų. Pastarosiose vaizdžiai bei įtaigiai pristatomi įvairūs gamtos reiškinių tyrimai, technologiniai bei mechaniniai eksperimentai.

Ši virtuali paroda yra pirmoji, tačiau toli gražu ne paskutinė – ji žymi naują paveldo sklaidos kryptį, kurią biblioteka ketina plėtoti ateityje, siekdama plačiajai visuomenei kultūrą ir istoriją pristatyti taikant pačius moderniausius sprendimus ir naujas interaktyvumo formas.

Paroda prieinama Google Arts & Culture platformoje – „Gijų Žemėlapis“.

Šiais metais VU minėjo 440 metų sukaktį, o Lietuva – jėzuitų veiklos mūsų šalyje 450 metų jubiliejų. Vieni įsimintiniausių bibliotekos organizuojamų metų renginių buvo skirti šioms datoms atminti.

Vieno pasaulio negana

Prieš 450 metų Lietuvoje įsikūrė Jėzaus Draugija – jėzuitai. Minėdama šią sukaktį, Vilniaus universiteto biblioteka visuomenei pristatė parodą „Unus non sufficit orbis: Vieno pasaulio negana“. Spalio 30 d. bibliotekos Baltojoje salėje vyko parodos atidarymas, kuriame renginio svečiams buvo pristatyti dokumentai, supažindinantys su jėzuitų veiklos istorija Lietuvoje ir pasaulyje.

Laikas, atsuktas atgal

Birželio mėnesį biblioteka, kaip ir daugelis įvairių organizacijų, įsitraukė į *Kultūros nakties* renginių organizavimą. Šįkart, Vilniaus universitetui švenčiant 440 metų sukaktį, renginio dalyviai buvo kviečiami į teatralizuotas ekskursijas, kuriose pristatytos ryškiausios universiteto istorijos akimirkos: buvo galima regėti, kaip karalius Steponas Batoras dovanoja Vilniaus universiteto rektoriui skeptrą, Horacijaus doktorizacijos iškilmes, Universiteto observatorijoje pamatyti Stanislovą Augustą Poniatovskį ir kitus reikšmingus universiteto gyvenime dalyvavusius veikėjus.

Lietuva Vilniaus universiteto bibliotekoje

Projektas prasidėjo 2015 metais, VU bibliotekai minint 445-ąsias įkūrimo metines, o Lietuvai – Etnografinių regionų metus. Taip gimė projekto idėja – siekiant pažymėti VU bibliotekos sukaktį, aplankyti visus Lietuvos regionus ir pristatyti tą bibliotekoje saugomo kultūros paveldo dalį – rankraščius, knygas, kartografiją, grafiką, senąją fotografiją, – kuri labiausiai atspindėtų lankomo regiono istoriją. Projektui įsibėgėjus aplankoma vis daugiau miestų, o 2019 metais aplankyti Kupiškis, Šiauliai, Tauragė ir Rokiškis.

Tarptautinė paroda VU bibliotekoje

VU bibliotekos Baltojoje salėje balandžio 2 d. buvo pristatyta rečiausių pasaulio knygų fotografijų paroda „Vienintelės išlikusios: rečiausios pasaulio knygos“. Atidarymo dieną iš Airijos buvo atvežti ir 4 vienetiniai originalūs egzemplioriai. Šiuos Maršo bibliotekoje saugomų retenybių originalus ir nuotraukas parodos atidarymo dieną papildė ir VU bibliotekoje saugomų retų knygų originalai.

Projektinė veikla

Kiekvienais metais Biblioteka vykdo arba prisideda vykdant ES finansuojamus tarptautinius, nacionalinius, taip pat Universiteto infrastruktūros plėtros arba mažesnės apimties kultūrinius projektus. Ne išimtis ir 2019 metai, kuriais įgyvendinta ar tik pradėta įgyvendinti įvairūs kūrybiški ir inovatyvūs sumanymai.

Metų pabaigoje pradėtas EODOPEN projektas, kurio tikslas – skaitmeniniu pavidalu neprieinamų darbų pateikimas visuomenei juos suskaitmeninant ir suteikiant prie jų prieigą visos Europos lygiu nepažeidžiant autorių teisių įstatymo. Šiuo projektu 15 bibliotekų sieks iki 2023 m. Europos internetams suskaitmeninti ir atverti 15 tūkst. XX-XXI a. dokumentų ir literatūros kūrinių.

Skaitmeninimo veiklas apima ir kitas sėkmingai tęsiamas nacionalinis skaitmeninimo projektas „Visuomenės poreikius atitinkančios virtualios kultūrinės erdvės vystymas“. Jo metu šiais metais suskaitmeninta 51 779 psl., t. y. 1 117 objektų.

Jau dešimtmetį vykdomas ES finansuojamas nacionalinis projektas „eMoDB.LT: duomenų bazių atvėrimas Lietuvai“, leidžiantis bibliotekai prenumeruoti duomenų bases. 2019 m. per šį projektą prenumeruotos 59 elektroninių išteklių duomenų bazės, kurios mokslininkams, tyrėjams ir studijuojantiesiems suteikia prieigą prie pagrindinių mokslinių informacijos šaltinių.

Toliau tęsiamas *Mokymosi galimybių atvėrimo žmonėms su skaitymo sutrikimais MOBILaIT* projektas, kuriuo siekiama padidinti paslaugų, skirtų žmonėms, negalintiems skaityti įprasto formato teksto, prieinamumą.

Lietuvos kultūros tarybos finansavimas 2019 m. suteikė galimybę įgyvendinti tęstinius projektus – *Lietuva Vilniaus universiteto bibliotekoje V*, kurio metu suorganizuotos 4 išvežamosios parodos į skirtingus Lietuvos regionus, ir trečią *Kultūros nakties* renginį „*Laikas, atsuktas atgal: valdovai, pranašai, maištininkai*“. Remiant Tarybai taip pat parengtas ir išleistas Jėzuitų misijos Lietuvoje 450 m. jubiliejui skirtos parodos katalogas „*Vieno pasaulio negana*“.

2019 metais baigta rengti Medijų ir informacinio raštingumo edukacinė platforma Moodle aplinkoje, kuri vien per gegužės–gruodžio laikotarpį sulaukė apie 60 tūkst. turinio peržiūrų.

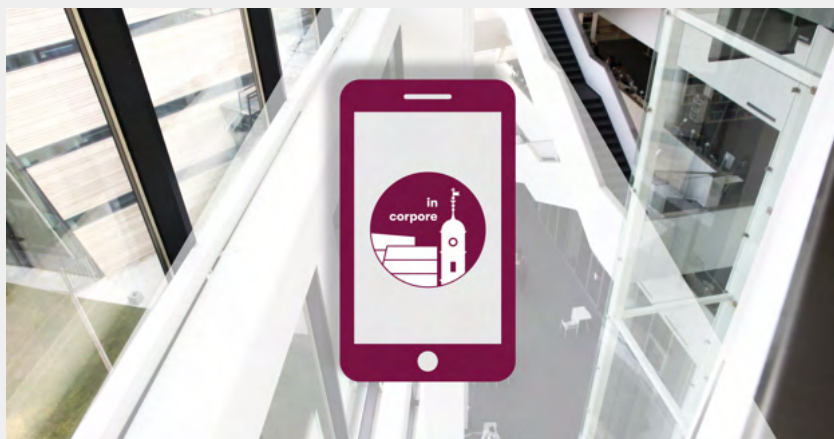
Šiais metais užbaigtas investicinis projektas, kurį įgyvendinant atidaryta Jungtinė Medicinos ir geomokslų skaitykla. Studentų iškart pamėgtoje skaityklose prieinama apie 40 tūkst. leidinių, sukurtos 68 darbo vietos. Sumanymas sukurti jungtinę erdvę buvusios Gamtos fakulteto skaityklos vietoje kilo dar 2017 metais, vertinant galimybes kokybiškiau teikti bibliotekines paslaugas Čiurlionio g. įsikūrusiems akademiniais padaliniais.

Bibliotekos programėlė tapo prieinama jau ir „Apple“ išmaniųjų savininkams

Šių metų vasarą VU biblioteka tapo dar labiau mobili – rugpjūčio 21 d. išleista „Apple“ išmaniųjų telefonų savininkams skirta mobilioji programa.

Atnaujintoje versijoje, kuria gali naudotis ir „Android“ įrenginių turėtojai, įdiegta daug patobulinimų, tarp kurių – galimybė greitai ir patogiai gauti visą Jus dominančią informaciją apie mūsų teikiamas paslaugas tiesiogiai bendraujant su mūsų bibliotekininkais.

Naudojantis VU bibliotekos mobiliąja programėle taip pat galite: ieškoti leidinių, peržiūrėti egzempliorių prieinamumo informaciją, peržiūrėti jums išduotus leidinius ir pratęsti jų grąžinimo terminą, užsakyti leidinius bei peržiūrėti vykdomų užsakymų būseną.

Ekspertinės veiklos

Bibliotekos darbuotojai dalyvauja vietinių ir tarptautinių organizacijų veikloje, vysto bendrus projektus, bendradarbiauja įgyvendinant įvairias idėjas. Savo atstovus biblioteka turi: LR Kilnojamųjų kultūros vertybių restauratorių Atestavimo Komisijoje, UNESCO programos Pasaulio atmintis nacionaliniame komitete, Klasikų asociacijoje, Nacionalinės bibliografijos rengimo redkolegijoje, Lietuvos akademinių bibliotekų direktorių asociacijoje (LABA), Lietuvos bibliotekininkų draugijoje (LBD), Standartizacijos departamento technikos ekspertų komitete; Nacionalinės skaitmeninimo stebėsenos sistemos sukūrimo darbo grupėje; Mokslinių duomenų tyrimų aljanse (RDA), Knygos meno ekspertų komisijoje, žurnalo „Informacijos mokslai“ redkolegijoje, Lietuvos komunikacijos asociacijoje (LTKA), Literatūros taryboje prie LR KM, Vilniaus knygrišių gildijoje ir kitose organizacijose ar grupėse.

Tarptautinės organizacijos

Vilniaus universiteto biblioteka yra šių tarptautinių organizacijų narė:

- Association of European Research Libraries (LIBER)
- Consortium of European Research Libraries (CERL)
- Bibliotheca Baltica (BB)
- Confederation of Open Access Repositories (COAR)

Palaikomi ryšiai su Jogailos, Tartu ir Latvijos universitetais, bendradarbiaujama su Goethe's institutu.

Ypatingi svečiai

Kiekvienais metais universitetą aplanko užsienio valstybių valdžios atstovai. 2019 m. Vilniaus universiteto bibliotekoje lankėsi:

- Sakartvelo ministras pirmininkas Mamuka Bakhtadze
- Azerbaidžano ambasadorius Tomerlan Garajev
- Turkijos ambasadorius Gökhan Turan
- Japonijos ambasadorius Toyoei Shigeeda
- Prancūzijos ambasadorė Claire Lingerie-Counathe
- Lenkijos ambasadorė Urszula Doroszevska
- Estijos ambasadorė Jana Vanaveski
- Kazachijos ambasadorius Aybar Temir Bayev
- Kirgizijos Respublikos parlamento (Žogorku Keneš) Pirmininkas Dastanbek Džumabekov

PRIEDAI

Visos parodos ir renginiai

PARODOS

- Paroda „Senas ir naujas Vilnius“.
- Paroda „PULCHRE. BENE. RECTE. Restauravimo skyriui 50“.
- Kazickų šeimos fondo parengta paroda „Dr. Juozo P. Kazicko gyvenimo istorija“.
- Paroda „Rusų–anglų patarlės. Kol gyveni, tol ir mokaisi“.
- Paroda „Apie baltų kalbas moderniai: VU profesorius Vincas Urbutis (1929–2015)“.
- Vilniaus universiteto diena Kupiškio kultūros centre (projektas „Lietuva VU bibliotekoje“). Atidaryta paroda „Kupiškio krašto dokumentai Vilniaus universiteto bibliotekoje“.
- VU Istorijos fakulteto prof. Irenos Valikonytės jubiliejui skirta paroda „Irena Valikonytė : 70-oji Teismų bylų knyga“.
- Paroda „Milžinas velnių malūne“.
- Paroda „Vienintelės išlikusios: rečiausios pasaulio knygos“.
- Tarptautinės aeronautikos federacijos (FAI) piešinių konkurso „Svajoju... skraidyti!“ nacionalinio turo geriausių darbų paroda.
- Paroda „Mažosios Lietuvos ikonografija. Iš prof. Domo Kauno kolekcijos“.
- Paroda „Senojo Vilniaus universiteto mokslininkų garbės diplomai“, skirta VU 440 metų sukakčiai paminėti.
- Šiuolaikinių estų tapytojų Reiu Tüür ir Peeter Krosmann paroda „Diapozityvas“.
- Vilniaus universiteto diena Šiaulių apskrities Povilo Višinskio viešojoje bibliotekoje (projektas „Lietuva VU bibliotekoje“). Atidaryta paroda „Šiaulių krašto dokumentai VU bibliotekoje“.
- Paroda „Svarbiausieji mano darbai yra šie... Prof. Salezijus Benignas Pavidonis (1919–1998)“, skirta gydytojo, anatomo, antropologo, prof. habil. dr. Selezijaus Benigno Pavidonio (1919–1998) 100-osioms gimimo metinėms.
- Piešinių paroda „Giliai įklampus“.
- Vilniaus universiteto diena Tauragės rajono savivaldybės Birutės Baltrušaitytės viešojoje bibliotekoje (projektas „Lietuva VU bibliotekoje“). Atidaryta paroda „Tauragės krašto istorijos pėdsakai Vilniaus universiteto bibliotekos dokumentuose“.
- Paroda, skirta pažymėti J. Tumo-Vaižganto 150-ąsias gimimo metines.
- Senųjų žemėlapių ekspozicija iš VU bibliotekos fondų viešos diskusijos „Vietovardžiai: duomenys, prieiga, nauda“ ekspertams.
- Lituanisto profesoriaus habil. dr. Jono Palionio 95-mečiui skirta ekspozicija ir minėjimas.
- Paroda „Kaunas – Laikinoji sostinė“, skirta Laikinosios sostinės atminimo metams.
- Pažintinė-meninė paroda „Leonardas. Genijaus žavesys“, sukurta paminėti 500-ąsias Leonardo da Vinčio mirties metines.
- Vilniaus universiteto diena Rokiškio rajono savivaldybės Juozo Keliuočio viešojoje bibliotekoje (projektas „Lietuva VU bibliotekoje“). Atidaryta paroda „Rokiškio krašto istorijos pėdsakai Vilniaus universiteto bibliotekos dokumentuose“.

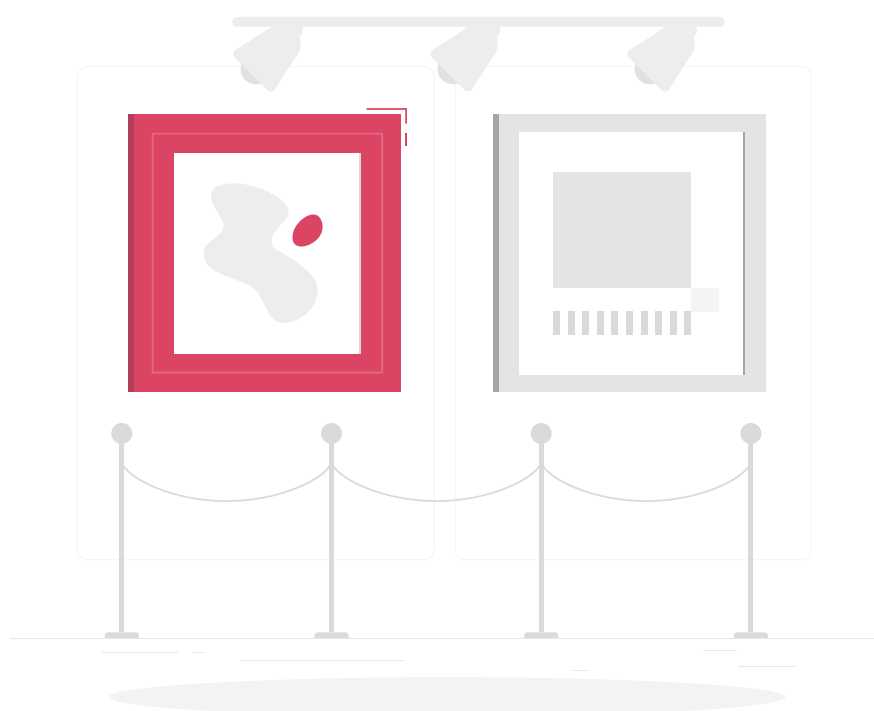
- Ekspozicija Pasaulio lietuvių metams.
- Ekspozicija, skirta tarptautinei konferencijai „Meletijaus Smotrickio gramatika Europos lingvistiniame kontekste (XVI–XVIII a.)“.
- Paroda „Matematikai Vilniaus universitete – 445 metai“.
- Raimondo Malaiškos nuotraukų paroda „Prie pasakų miesto“.
- Tarptautinio projekto „Kol gyveni, tol mokaisi“ piešinių paroda.
- Šiuolaikinės skulptūros, objekto ir instaliacijos parodos – galerijos (AV17) pristatomas projektas „Apsilankymai“.
- Paroda „Unus non sufficit orbis: Vieno pasaulio negana“.
- Paroda „Philosophia est ars vitae“, skirta Vilniaus universiteto įkūrimo 440-osioms ir VU Filosofijos fakulteto atkūrimo 30-osioms metinėms.
- 2019 m. į Lietuvos nacionalinį registrą „Pasaulio atmintis“ įrašytų dokumentų paroda.
- Paroda „Stepono Batoro universitetas 1919–1939 m.“.
- Iš ARS VIA aukcionų 2018–2019 m. įsigytų rankraštinų ir spausdintų dokumentų paroda, skirta seminarui „Aukcionai – atminties institucijų fondų komplektavimo šaltinis“.

A. Mickevičiaus muziejus

- Paroda „Pono Tado invokacija lietuvių, lenkų ir baltarusių kalbomis“, skirtos 185-osioms Pono Tado išleidimo metinėms paminėti.

Išvažiuojamosios parodos

- Kupiškio kultūros centre.
- Šiaulių apskrities Povilo Višinskio viešojoje bibliotekoje.
- Tauragės rajono savivaldybės Birutės Baltrušaitytės viešojoje bibliotekoje.
- Rokiškio rajono savivaldybės Juozo Keliuočio viešojoje bibliotekoje.

RENGINIAI

- Parodos „PULCHRE. BENE. RECTE. Restauravimo skyriui 50“ atidarymas.
- Ekspozicija Sakartvelo ministro pirmininko Mamuka Bachtadzė (Mamuka Bakhtadze) vizito VU ir bibliotekoje proga.
- Kazickų šeimos fondo parengtos parodos „Dr. Juozo P. Kazicko gyvenimo istorija“ atidarymas.
- Paskaita „Gražioji ir graudžioji mūsų vietovardžių istorija: pamąstymai apie vietovių ir vietų vardus, jų prasmes ir praradimus XX šimtmečio antroje pusėje“.
- Knygos „Algirdas Julius Greimas: asmuo ir idėjos“ 2 tomo (2018) pristatymas.
- Tarptautinėje knygų mugėje: Mokslinis žaidimas „Leidybos spąstai“, Ekslibrisų dirbtuvės, Senosios naujienos – duomenų bazė epaveldas.lt.
- Parodos „Apie baltų kalbas moderniai: VU profesorius Vincas Urbutis (1929–2015)“ atidarymas.
- Filomatų Dantės būrelio „Dieviškosios komedijos“ „Pragaro“ siužetas, vaizdiniai ir mintys.
- VU Istorijos fakulteto prof. Irenos Valikonytės jubiliejui skirtos parodos „Irena Valikonytė : 70-oji Teismų bylų knyga“ atidarymas.
- Filomatų Dantės būrelio „Dieviškosios komedijos“ skaitymai: „Pragaro“ I–III giesmės.
- Pasaulinis Homero „Iliados“ skaitymas.
- Tolkinio skaitymai. 2019 metų skaitymų tema – Tolkinas ir paslaptį.
- Pirmosios spausdintos lietuviškos knygos – Martyno Mažvydo „Katekizmas“ – eksponavimas.
- Parodos „Vienintelės išlikusios: rečiausios pasaulio knygos“ atidarymas.
- Vilniaus kasdienis gyvenimas profesoriaus J. Rustemo ir jo mokinių piešiniuose.
- Vincenzo Muggittu (Pizos universitetas) paskaita „Kaip Paolo ir Frančeskos scena buvo suprantama ankstyvuosiuose Dantės komentaruose“.
- Parodos „Mažosios Lietuvos ikonografija. Iš prof. Domo Kauno kolekcijos“ atidarymas.
- Atviros architektūros savaitgalis „Open House 2019“.
- Šiuolaikinių estų tapytojų Reiu Tüür ir Peeter Krosmann parodos „Diapozityvas“ atidarymas.
- Filomatų Dantės būrelio „Dieviškosios komedijos“ skaitymai: „Pragaro“ XXVI–XXVII giesmės.
- „Arbatėlė su Tomu Venclova: jo asmenybės ir kūrybos ryšys su Lietuva ir kitomis vietomis“.
- Filomatų Dantės būrelio „Dieviškosios komedijos“ „Pragaro“ skaitymai. Pragaro gelmės bei ką jos reiškia visoje pragaro geografijoje.
- Parodos „Svarbiausieji mano darbai yra šie... Prof. Salezijus Benignas Pavilonis (1919–1998)“, skirtos gydytojo, anatomo, antropologo, prof. habil. dr. Selezijaus Benigno Pavilonio (1919–1998) 100-osioms gimimo metinėms, atidarymas.
- Vieša diskusija „Vietovardžiai: duomenys, prieiga, nauda“.
- Kultūros naktis VU bibliotekoje: „Laikas, atsuktas atgal: valdovai, pranašai, maištininkai“.
- Informacinio terminalo „Pažink Ameriką“ pristatymas.
- Parodos „Matematikai Vilniaus universitete – 445 metai“ atidarymas.
- Italų (neorealizmo) kinas: Roberto Rossellini filmo „Paisan“ (1946) peržiūra.
- Filomatų Dantės būrelio „Dieviškosios komedijos“ „Skaistyklos“ I–III giesmių skaitymai.
- Italų (neorealizmo) kinas: Roberto Rossellini filmo „Paisan“ (1946) aptarimas.
- Filomatų Dantės būrelio „Dieviškosios komedijos“ „Skaistyklos“ IV–V giesmių skaitymai.
- Bauhauzui 100: susitikimas su Marija Drėmaite.
- Italų (neorealizmo) kinas: Vittorio De Sica filmo „Sciuscia“ (1946) peržiūra.
- Popietė, skirta prisiminti ilgametį Vilniaus universiteto bibliotekos bičiulį ir mecenatą profesorių Ginutį Procutą.
- Filomatų Dantės būrelio „Dieviškosios komedijos“ „Skaistyklos“ X–XI giesmių skaitymai.
- VU bibliotekos augintiniai: Neringa Abrutytė ir Dainius Dirgėla.
- Italų (neorealizmo) kinas: Vittorio De Sica filmo „Sciuscia“ (1946) aptarimas.
- Parodos „Unus non sufficit orbis: Vieno pasaulio negana“ atidarymas ir šios parodos katalogo pristatymas.

- Italų (neorealizmo) kinas: Lichino Visconti filmo „Bellissima“ (1951) peržiūra.
- Filomatų Dantės būrelio „Dieviškosios komedijos“ „Skaistyklos“ XV–XVII giesmių skaitymai.
- Italų (neorealizmo) kinas: Lichino Visconti filmo „Bellissima“ (1951) aptarimas.
- Filomatų Dantės būrelio „Dieviškosios komedijos“ „Skaistyklos“ XX–XXII giesmių skaitymai.
- Parodos „Philosophia est ars vitae“, skirtos Vilniaus universiteto įkūrimo 440-osioms ir VU Filosofijos fakulteto atkūrimo 30-osioms metinėms, atidarymas.
- Italų (neorealizmo) kinas: Giuseppe De Santis filmo „Riso amaro“ (1949) peržiūra.
- Filomatų Dantės būrelio „Dieviškosios komedijos“ „Skaistyklos“ XXVIII–XXXI giesmių skaitymai.
- Italų (neorealizmo) kinas: Giuseppe De Santis filmo „Riso amaro“ (1949) aptarimas.
- Diskusija „Kodėl Czesławas Miłoszas nepriėmė pasiūlymo tapti Vilniaus universiteto garbės daktaru?“, skirta Stepono Batoro universiteto 100-mečiui.
- Italų (neorealizmo) kinas: Roberto Rossellini filmo „Journey to Italy“ (1954) peržiūra.
- VU bibliotekos augintiniai: D. Dirgėla ir L. Leščinskas.
- Italų (neorealizmo) kinas – Roberto Rossellini filmo „Journey to Italy“ (1954) aptarimas.

A. Mickevičiaus muziejus

- Literatūrinis trečiadienis „Ignotas Domeika – 1831 metų sukilimo dalyvis, mokslininkas, Čilės universiteto rektorius“, skirtas 130-osioms mirties metinėms.
- Literatūrinis trečiadienis „Zigmuntas Krasinskis – vienas didžiausių lenkų romantizmo poetų“, skirtas 160-osioms poeto mirties metinėms.
- Literatūrinis trečiadienis „Simonas Stanevičius – vienas iškiliausių XIX a. pradžios lietuvių kultūros veikėjų bei rašytojų“, skirtas 220-osioms S. Stanevičiaus gimimo metinėms.
- Literatūrinis trečiadienis „Julijus Slovackis ir Vilnius“, skirtas 170-osioms J. Slovackio mirties metinėms.
- XXVI Tarptautinis poezijos festivalis „Gegužė prie Neries“ / „Maj nad Wilią“
- Literatūrinis trečiadienis „Aleksandro Puškino sąlyčio taškai su Lietuva“, skirtas A. Puškino 220-osioms gimimo metinėms
- Literatūrinis trečiadienis „Vilniaus universitetas Adomo Mickevičiaus laikais“, skirtas Vilniaus universiteto įkūrimo sukakčiai paminėti.
- IV Tarptautinis menų festivalis „Daugiakalbė Vilija“
- Literatūrinis trečiadienis „Česlovas Milošas – paskutinis LDK pilietis“, skirtas 15-osioms mirties metinėms.
- Literatūrinis trečiadienis „Liublino LDK ir Lenkijos unijos reikšmė“, skirtas 450-osioms Liublino unijos sudarymo metinėms.
- Literatūrinis trečiadienis „Šalin kepures ponai – prieš Jus – genijus!“ (Robertas Šumanas), skirtas 170-osioms Frideriko Šopeno mirties metinėms.
- Literatūrinis trečiadienis „Gyvenime yra tik viena laimė – mylėti ir būti mylimam“ (Žorž Sand), skirtas Žorž Sand 215-osioms gimimo metinėms.
- Rusiškos poezijos 3 tomų rinkinio „Антология русской поэзии Литвы“ pristatymas.
- Tradicinis poezijos konkursas „Vilnietiški prisiminimai apie didįjį muzikos kūrėją“, skirtas 220-osioms Stanislovo Moniuškos metinėms paminėti.

VU bibliotekos darbuotojų knygos, mokslinės publikacijos ir pranešimai konferencijose

Leidiniai, disertacijos, disertacijų santraukos

1. **Bulotaitė**, Nijolė. *Vadovas po senuosius Vilniaus universiteto rūmus*, Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 2019. – 112 p.
2. **Dzisevič**, Alicija. *Trochę Wilna z Mickiewiczem w tle / Alicja Dzisiewicz*. – Vilnius : A. Dzisevič, 2019. – 160 p.
3. **Girininkaitė**, Veronika. *Interaction of languages and cultures in the idiolect of a multilingual: a case study of „The Diary“ (1904–1910) by Vytautas Civinskis (Witold Cywiński) = Kalbų ir kultūrų sąveika keliakalbio asmens idiolekte. Atvejo analizė: Vytauto Civinskio „Dienoraštis“ (1904–1910) : daktaro disertacijos santrauka : humanitariniai mokslai, filologija H 004 / Veronika Girininkaitė ; Vilniaus universitetas, Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas. – Vilnius : Vilnius University Publishing House, 2019. – 47 p.*
4. **Girininkaitė**, Veronika. *Kalbų ir kultūrų sąveika keliakalbio idiolekte. Atvejo analizė: Vytauto Civinskio Dienoraštis (1904–1910) : daktaro disertacija : humanitariniai mokslai, Filologija H 004 / Veronika Girininkaitė ; Vilniaus universitetas ; moksl. vadovas A. Lichačiova. – Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 2019. – 227 p.*
5. **Kažuro**, Ina. *The practices of the Printing house of the Vilnius Basilian Monastery (1628–1839) = Vilniaus bazilijonų vienuolyno spaustuvės veikla 1628–1839 m. : daktaro disertacijos santrauka. Socialiniai mokslai, komunikacija ir informacija S 008 / Ina Kažuro ; Vilniaus universitetas. – Vilnius : Vilniaus universiteto leidykla, 2019. – 48 p.*
6. **Kažuro**, Ina. *Vilniaus Bazilijonų vienuolyno spaustuvės veikla 1628–1839 m. : daktaro disertacija : socialiniai mokslai, komunikacija ir informacija S 008 / Ina Kažuro ; Vilniaus universitetas ; moksl. vadovas D. Kaunas. – Vilnius : Vilniaus universiteto leidykla, 2019. – 283 p.*
7. **Kuprienė**, Jūratė, **Striogienė**, Aurelija, **Remeikaitė**, Solveiga. Mokslo ir meno publikacijų metaduomenų rengimo eLABa sistemoje metodinė priemonė. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 2019, 179 p.
8. **Kuprienė**, Jūratė, **Striogienė**, Aurelija, **Remeikaitė**, Solveiga. Mokslo ir meno publikacijų metaduomenų rengimo eLABa sistemoje metodinė priemonė. Pataisytas ir papildytas leidimas. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 2019, 186 p.
9. **Liepaitė**, Inga. Palydimasis žodis, in: *Akademine mokslo epistolika: Domui Kaunui adresuotų laiškų rinkinio Vilniaus universiteto bibliotekos Rankraščių skyriuje bibliografija*. Sudarė Laura Molytė. Vilniaus universiteto biblioteka, Vilniaus universitetas, Komunikacijos fakultetas, Knygotyros ir leidybos tyrimų katedra, Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 2019, p. 7–10.
10. „Per Tamstos laišką į mane padvelkė tikras pavasaris“: Antano Vienuolio–Žukausko ir tremtinių bei politinių kalinių ir jų artimųjų epistolinis palikimas: šaltinių publikacija. Sudarė ir parengė Inga **Liepaitė**, Antanas Verbickas. Anykščiai: Antano Baranausko ir Antano Vienuolio–Žukausko memorialinis muziejus, 2019, 496 p.
11. **Šalna**, Rimantas. *Żony wielkich romantyków i Maria Walewska / Rimantas Šalna ; tłumaczenie z litewskiego: Wojciech Piotrowicz*. – Wyd. popr. i uzupełn. – Wilno : Petro ofsetas, 2018. – 91 p.
12. *Unus non sufficit orbis: Vieno pasaulio negana*. Parodos katalogas. Sudarė Brigita **Zorkienė**. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 2019, 231 p.

Pranešimai konferencijose / seminaruose

1. **Bagočiūnas**, Paulius. „Grafų Tyzenhauzų istorijos pėdsakai Vilniaus universiteto bibliotekos istorijos dokumentuose“. Tarptautinis Sofijos Tyzenhauzaitės vardo rašytojų sąskrydis, Rokiškio savivaldybės Juozo Keliuočio viešoji biblioteka, 2019 m. lapkričio 21 d.
2. **Baublytė**, Monika, **Liubinienė**, Milda, **Beganskienė**, Aldona. „Hydrogel and enzymes combination for paper documents cleaning“. Konferencija „Chemija ir cheminė technologija“, Vilnius, 2019 m. gegužės 16 d.
3. **Becerik**, Lina. „A media and information literacy course on Moodle“. Tarptautinė konferencija „Internet Librarian International. The Library Innovation Conference“, Jungtinė Karalystė, Londonas, 2019 m. spalio 15–16 d.
4. **Bernotas**, Gediminas, **Klingaitė-Dasevičienė**, Nijolė. „Heritage Collections: a Tool of Library Services Marketing and Communication“. Three Baltic Universities Libraries Meeting, Tartu universitetas, Estija, 2019 m. gegužės 15–16 d.
5. **Girininkaitė**, Veronika. „Kuria kalba dera rašyti laišką: keli atvejai iš XVIII a. pab. korespondencijos“. V tarptautinė taikomosios kalbotyros konferencija „Kalbos ir žmonės: komunikacija daugiakalbiame pasaulyje“, Vilniaus universitetas, 2019 m. rugsėjo 26 d.
6. **Girininkaitė**, Veronika. „Remigijaus Korvin Kosakovskio (1730–1780) laišakai Vilniaus universiteto bibliotekoje“. Tarptautinė mokslinė konferencija „Su Erelio ir Vyčio ženklais. Lenkijos ir Lietuvos moksliniai ir kultūriniai ryšiai Vilniaus universiteto istorijoje“, Vilniaus universitetas, 2019 m. lapkričio 21 d.
7. **Grabauskienė**, Ramutė. „Duomenų valdymo plano rengimas“. Seminaras „LMT Valstybinės lituanistinių tyrimų ir sklaidos 2016–2024 metų programos 1 uždavinio priemonės kvietimo pristatymas“, Vilniaus universitetas, 2019 m. vasario 7 d.
8. **Katilienė**, Irena. „Šis bei tas apie pirmąją Vilniaus kliniką pagal Andriaus Sniadeckio Medicinos, chirurgijos ir farmacijos žurnalo Pratarmę“. Lietuvos mokslo istorikų ir filosofų konferencija „Scientia et historia 2019“, Lietuvos kultūros tyrimų institutas, Vilnius, 2019 m. kovo 28 d.
9. **Kažuro**, Ina. „Vilniaus bazilijonų spaustuvės veikla ir jos produkcija (1628–1839)“. VII-asis senosios literatūros seminaras, Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas, Vilnius, 2019 m. lapkričio 27 d.
10. **Kažuro**, Ina. „XVIII a. antros pusės Vilniaus spaustuvinių ornamentai“. Tarptautinis mokslinis seminaras „Dokumentinio paveldo tyrimų ir sklaidos patirtys Europos bibliotekose: Martyno Mažvydo skaitymai“, Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka, 2019 m. spalio 9 d.
11. **Keraitė**, Greta, **Sivakova**, Birutė, **Klimkevičius**, Vaidas, **Černeckytė**, Vikinta. „Stabilization effect of interleaves with different content of KBr on thermally aged papers with iron gall ink“. Ink Corrosion Conference, Krems, Austrija, 2019 m. spalio 24–25 d.
12. **Klingaitė-Dasevičienė**, Nijolė. „Pirmieji Kazimiero Kojalavičiaus-Vijūko leidimai: prarasti, dingę, nežinomi?“. Mokslinė konferencija „Jėzuitai Lietuvoje: tarp kasdienybės ir amžinybės“ (XIX Jurgio Lebedžio skaitymai), Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas, 2019 m. spalio 17–18 d.
13. **Klingaitė-Dasevičienė**, Nijolė. „Managing heritage: collections security in Vilnius University Library“. CERL Collection Security Summer School, Tartu (Estija), 2019 m. rugsėjo 4–6 d.
14. **Klingaitė-Dasevičienė**, Nijolė. „Erelis ir Vytis: herbiniai ženklai Kazimiero Kojalavičiaus-Vijūko (1617–1674) kūryboje“. Tarptautinė mokslinė konferencija „Su Erelio ir Vyčio ženklais. Lenkijos ir Lietuvos moksliniai ir kultūriniai ryšiai Vilniaus universiteto istorijoje“, Vilniaus universitetas, lapkričio 21–22 d.
15. **Klingaitė-Dasevičienė**, Nijolė. „Senoji kartografija Vilniaus universiteto bibliotekoje“. Cartocon 2019: šiuolaikinių kartografijos ir GIS mokslo technologijų konferencija, Vilnius, lapkričio 22 d.
16. **Liepaitė**, Inga. „Vilniaus universiteto bibliotekos iš „ARS VIA“ aukcionų 2018–2019 metais įsigyti rankraštiniai ir spausdinti dokumentai“. Seminaras „Aukcionai – atminties institucijų fondų komplektavimo šaltinis“, Vilniaus universiteto biblioteka, 2019 m. gruodžio 10 d.

17. **Mackelienė, Dalia, Raveikė, Eglė** (pavadavo ir pranešimą skaitė Šulcaitė-Brollo, Jonė). „After the Survey: Moving from Analysis to Actions. VU Library Case“, Three Baltic Universities Libraries Meeting., Tartu universitetas, Estija, 2019 m. gegužės 15–16 d.
18. **Mačiulytė, Viktorija**. „Besimokančiųjų mokymosi stiliais grįsta informacinio raštingumo nuotoliniu būdu metodika“. Konferencija „ALTA'19. Pažangios mokymosi technologijos ir aplikacijos. Ateities mokymosi aplinkos“, Kauno technologijos universitetas, 2019 m. gruodžio 12 d.
19. **Pakalnienė, Odeta**. „Elektroninio fondo plėtra: įrodymais grįstas fondo formavimas“. Lietuvos akademinių bibliotekų praktinių patirčių seminaras „Ateik – sužinok ir išmok“. Vilniaus Gedimino technikos universiteto biblioteka, 2019 m. balandžio 25 d.
20. **Rusteikaitė, Ieva**. „Žinių gausinimas: Knygos įrišų modeliai ir dokumentinio paveldo tyrimai“. Dokumentų restauratorių seminaras „Knygos įrišų archeologija: pažintis, galimybės, perspektyvos“, VU bibliotekos MKIC, 2019 m. gruodžio 2 d.
21. **Saladžiuvienė, Lina**. „Promoting Scholarly Communication Services at VU: a Case Study of the Campaign Double Win with MIDAS“. Three Baltic Universities Libraries Meeting, Tartu universitetas, Estija, 2019 m. gegužės 15–16 d.
22. **Supranavičius, Rimas**. „Šiuolaikinė Lietuvos knygrišystė – LDK istorinio paveldo tęstinumas europiniame kontekste“. Konferencija „Apie knygas ir knygrišystę“, Lazdijai, 2019 m.
23. **Supranavičius, Rimas**. „Valstybingumo simboliai XVI–XVIII a. LDK įrišų kultūroje“. Konferencija „Apie knygas ir knygrišystę“, Lazdijai, 2019 m.
24. **Supranavičius, Rimas**. „Žinių taikymas. Knygos įrišų modeliai dokumentų restauravimo praktikoje“. Dokumentų restauratorių seminaras „Knygos įrišų archeologija: pažintis, galimybės, perspektyvos“. VU bibliotekos MKIC, 2019 m. gruodžio 2 d.
25. **Supranavičius, Rimas**. „XVI–XVIII a. LDK knygrišystė. LDK valdovų ir didikų superekslibrisai“. Konferencija „Maža tauta – didelė kalba“. Šakių Žiburio gimnazija, 2019 m. sausis.
26. **Talaikienė, Ieva** (pavadavo ir pranešimą skaitė dr. **Prokopčik, Marija**). „Marketing and Communication of Studies Support Services in VU Library“. Three Baltic Universities Libraries Meeting, Tartu universitetas, Estija, 2019 m. gegužės 15–16 d.
27. **Tamulis, Sigitas**. „Žinių perdavimas: knygos įrišų modeliai ir dokumentų restauratorių profesinis ugdymas“. Dokumentų restauratorių seminaras „Knygos įrišų archeologija: pažintis, galimybės, perspektyvos“. VU bibliotekos MKIC, 2019 m. gruodžio 2 d.
28. **Zorkienė, Brigita**. „Lietuvos jėzuitų provincijos naujokų charakteristikos“. Konferencija „Jėzuitai Lietuvoje: tarp kasdienybės ir amžinybės“. Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas, Vilnius, 2019 m. spalio 17 d.
29. **Zorkienė, Brigita**. „Pašiaušės jėzuitų kolegija 1654–1773 m.“ Konferencija „Kražiai Lietuvos jėzuitų provincijos žemėlapyje“. Kražiai, 2019 m. spalio 25 d.

Moksliniai ir mokslo populiarinimo straipsniai, recenzijos, pranešimų santraukos

1. **Bagočiūnas, Paulius**. „Rokiškio grafų Tyzenhauzų istorijos pėdsakai Jozefo Franko „Atsiminimuose“ ir kituose Vilniaus universiteto bibliotekos dokumentuose“. Įteikta Rokiškio krašto kultūros žurnalui „Prie Nemunėlio“, 2019 m.
2. **Butkevičienė, Birutė, Klingaitė-Dasevičienė, Nijolė**. „Universiteto biblioteka ir jos rinkiniai“, *Alma Mater Vilnensis: trumpa universiteto istorija*. – Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 2019., p. 143–158.
3. **Kažuro, Ina**. „XVIII a. antros pusės Vilniaus spaustuvinių ornamentai kaip knygos istorijos šaltinis“, *Knygotyra*, 2019, 73, p. 26–61. – [Prieiga internetu](#).
4. **Liepaitė, Inga**. „Palydimasis žodis“, *Akademine mokslo epistolika: Domui Kaunui adresuotų laiškų rinkinio Vilniaus universiteto bibliotekos Rankraščių skyriuje bibliografija*. Sudarė Laura Molytė. Vilniaus universiteto biblioteka, Vilniaus universitetas, Komunikacijos fakultetas, Knygotyros ir leidybos tyrimų katedra. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 2019, p. 7–10.

5. **Klingaitė-Dasevičienė**, Nijolė. *Pirmieji Kazimiero Kojalavičiaus-Vijūko veikalų leidimai: prarasti, dingę, nežinomi*: [pranešimo santrauka]. Jėzuitai Lietuvoje: tarp kasdienybės ir amžinybės. Jėzuitų misijos Lietuvoje 450 metų jubiliejui. XIX Jurgio Lebedžio skaitymai: mokslinė konferencija, 2019 m. spalio 17–18 d., Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas. – Vilnius, 2019. – p. 6. – [Prieiga internetu](#).
6. **Liubinienė**, Milda, **Bulotaitė**, Nijolė. „Knygose aptikti radiniai sugula į neįprastas kolekcijas“, *Spectrum*, 2019, Nr. 1 (29), p. 84–88. – [Prieiga internetu](#).
7. **Prokopčik**, Marija. „Knygos ir visuomenė Latvijoje iki 1945 m.“, recenzija knygai: *Grāmata un sabiedrība Latvijā līdz 1945*, Rīga, Knygotyra, T. 72 (2019), p. 274–280. – [Prieiga internetu](#).
8. **Račius**, Vidas. „Bibliotheca dispersa: Nesvyžiaus Radvilų bibliotekos paveldo Lietuvoje klausimu“, *Knygotyra*, 2018, 71, p. 307–309. NB: parengta 2018 m., bet paskelbta 2019 m.
9. **Rankelienė**, Sonda. „Dar kartą apie Žygimanto Augusto knygas VU bibliotekoje: įspaudai, patikslinimai ir sąrašas“. Įteikta žurnalui „Knygotyra“ (2019 11 07).
10. **Rinkūnaitė**, Aušra. „German-Lithuanian Cultural Relations at Vilnius University Library in the 16th to 18th Centuries. A survey based on the project Virtual Reconstruction of the Oldest Academic Library in Lithuania“, *Baltisch-deutsche Kulturbeziehungen vom 16. bis 19. Jahrhundert. Band II, Zwischen Aufklärung und nationalem Erwachen*. Heidelberg: Universitätsverlag Winter, 2019, p. 35–67. NB: parengta 2015 m., bet paskelbta 2019 m.
11. **Rusteikaitė**, Ieva. „Penkiasdešimt dokumentų restauravimo metų: Vilniaus universiteto bibliotekos Restauravimo skyriaus archyvo medžiaga“, *Acta Academiae Artium Vilnensis*. Restauravimo laboratorija, 2019, p. 460–485. – [Prieiga internetu](#).
12. **Supranavičius**, Rimas. „Istorinių technologijų panaudojimas šiuolaikinėje knygrišystėje“, *Eksperimentinė archeologija: Lietuvos materialaus paveldo rekonstrukcija*, III tomas, Akademikai, 2019, p. 113–136.
13. **Tamulis**, Sigitas. „Karolingų epochos VIII–XII a. knygos įrišo modelio rekonstrukcija“, *Eksperimentinė archeologija: Lietuvos materialaus paveldo rekonstrukcija*, III tomas, Akademikai, 2019, p. 137–172.
14. **Tamulis**, Sigitas. „Knygų įrišų rekonstrukcijų modelių kūrimas kaip dokumentų restauratorių praktinių įgūdžių tobulinimo metodas“, *Acta Academiae Artium Vilnensis*. Restauravimo laboratorija, 2019, p. 486–513. – [Prieiga internetu](#).
15. **Vaitkevičiūtė**, Viktorija. „Working on Special Collections of Lithuanian Libraries“, *Пособие збирке у контексту заштите културне баштине и као подстицај културног развоја у периоду од 2. до 4. октобра 2017. године* (straipsnių rinkinys). NB: parengta 2017 m., bet paskelbta 2019 m. – Viktorija Vaitkevičiūtė tuomet dar dirbo Retų spaudinių skyriuje.
16. **Zorkienė**, Brigita. „Atsiskirti ištisu pasauliu“, *Laiškai bičiuliams*, 2019, Nr. 2 (36), p. 12–14.
17. **Zorkienė**, Brigita. *Tobulumo kelyje: pokyčiai Lietuvos provincijos jėzuitų naujokų charakteristikoje*: [pranešimo santrauka], Jėzuitai Lietuvoje: tarp kasdienybės ir amžinybės. Jėzuitų misijos Lietuvoje 450 metų jubiliejui. XIX Jurgio Lebedžio skaitymai: mokslinė konferencija, 2019 m. spalio 17–18 d., Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas. – Vilnius, 2019. – P. 4–5. – [Prieiga internetu](#).

© Vilniaus universiteto biblioteka, 2021

Ataskaitą pagal skyrių pateiktas veiklos ataskaitas rengė:

Irena **Krivienė**, Dalia **Mackelienė**, Jonė **Šulcaitė-Brollo**,
Ieva **Talaikienė**, Brigita **Zorkienė**

Korektorė: Ramunė **Gedvilaitė**

Kalbos redaktorius: Gediminas **Auškalnis**

Vertėja: Kristina **Gudavičienė**

Maketuotoja: Lina **Dumbravaitė**